

1 CORINTIOS

Pablo queétdih ã týyat túutat

¹⁻² Weém, Pablo, biíhdih daacát túutnit, yeéb Corinto tútchidih moón Jesúíhwādih wā wahna caá. Dios weemdíh ñionit, Jesucristoíh táini doonádih ã naáwát túutni wā jumna caá. Pánihni jumna, yeebdíh bádí wā týyat túutna caá. Wā áud panihni Sóstenesbut yeebdíh jenah joinít, bádí ã týyat túutna caá. Yeéb jwī Maáh Jesucristodih jepahnit, Dioíhwā ñi jumna caá. Nihat baácdih moonbát biíc yoobó jwī maáhdih áábhnhit, biícdih jumnit pah Dioíhwā jwī jumna caá. Jwiít nihatdih Jesús jwī Maáh ã jumna caá.*

³ Dios jwī íip, jwī Maáh Jesucristobut yeebdíh bádí oinit, í teo wáaca naáh, biícdih ñi tái jumat pínah nijjná.

Dios ded pah queétdih ã tái teo wáacat

⁴ Diosdih áábhna, “Paá, queét Jesúíhwādih bádí oinit, ma tái teo wáacatdih túina caá”, wāpī nijjná caá. ⁵ Pánih teo wáacna, ã jéihyanachah, ñi tái jéih naóh yapana caá. ⁶ Páant ã tái teo wáacachah, wā naóhnji Jesúih doonádih ñi tái joyóp jī. ⁷ Búdí ã teo wáacachah, yeebdíh dedé jéihcat pínah ã wihsan caá. Pánihna, Jesús ã jwáub dei júuwát pínahdih wēi pãinit, ã wépatjih ñi míic tái teo wáacna caá. ⁸ Yeebdíh páantjeh ã tái teo wáacbipna caá, caandih ñi cádahcat pínah nijjná. Páant ñi cádahcrah, Jesucristo ã jwáub dei júuwáchah, yeebdíh yéejat peéh

* **1:1-2** Hch 18.1

chājat ã wihsan niít. ⁹ Dios jwiítdih ã ñíwip jī, jwī Maáh Jesucristodih jwī tāi pej jumat pínah nijjná. Páant ã nijjátji biíc yoobó ã chājbipna caá.

Ímíic jāihñatdih ã cádahat túutat

¹⁰⁻¹¹ Dios páant yeebdíh ã teo wáacachah yuhna, Cloéwā wā pebhna juinít, ñi míic jāihñat doonádih weemdih ī naawáp jī. Páant ñi chājachah, wā úudwā panihnitá, jwī Maáh Jesucristo ã wēpatjīh nin pah yeebdíh wā wutna caá: ¡Ñi míic jāihñatdih caanjíjhjeh ñi cádahaá! ¡Páant bóojeh! Yeebdíh tāi biícdih jumat caá náahap. Jesús ded pah ã jumatdih, ded pah ã bohéátdihbüt biícdih ñi tāi jenah joyoó. ¹² Páant nijjnít, nin pah wā naóhna caá. Yeéb biícdih ñi tāi jumcan caá. Biquína, “Jwiít Pabloíhwā caá. Caán chah tāi bohéni caá”, ñi nijjná caá. Bita, “Jwiít Apoloíhwā jwī jumna caá. Caánboó chah tāi naóhni caá”, ñi nijjná caá. Bita, “Jwiít Pedroíhwā caá. Caánboó chah tāi jéihni caá”, ñi nijjná caá. Bita “Jwiítjeh Cristo ã bohéátdih yoobópdih jéihnit caá. Páñih jumna, jwiítjeh ãihwā caá”, ñi nijjná yuh caá.* ¹³ Obohjeéhtih, Jesucristo páant ñi jumat pínahdih ãt bohécap jī. Weém, Pablo, yeebdíh wān wāhni nihcan caá. Wā wēpatjīh nihcan jíi yeebdíh ī daabánap jī. Jesús ã wēpatjīh ī daabánap jī, ãihwā ñi jumat júutat pínah nijjná. ¹⁴⁻¹⁵ Crispo wāt jumni,* Gayo wāt jumni,* queét chénewádihjeh wā daabánap jī. Bitadih wā daabácap jī. Yeebdíh wā daabánachah nihna, “Pabloboó ã wēpatjīh weemdih ã daabánap jī”, ñita nijj tágaá. Páñihna, “Queétdih wā daabácatjidih taina caá”, Diosdih wā

* **1:12** Hch 18.24

* **1:14-15** Hch 18.8

* **1:14-15** Hch 19.29;

Ro 16.23

nijiná caá. **16** ¡Cáaj! Estéfanaswādih wā quíib būudáp be. Queétdihbūt wā daabánap jī. Obohjeéhtih, “Bitadih wā daabácap jī”, wā niij jenah joiná caá.* **17** Cääcwanadih daabáni pínah Jesús weemdíh wahcan, ãih táini doonádih naáwát tūutna, ã wahap jī. Jwiít cääcwā jwī jenah joyátjihjeh ã naáwát tūutcap jī. Páant wā naáwáchah nihna, joinítboó “Caán tāi naóhni caá”, nijinít, weemdihjeh ūta wēi jenah joi tāga. Jesúsdih ūta jenah joicán taga. Obohjeéhtih, Dios ã wēpatjih yoobópdih ãih doonádih weemdíh ã naáwát tūutup jī, Jesús cruzboó ã wān wāhatjidih ã tāi jenah joyát pínah nijiná.

Cristo Dios ã jéihyat, ã wēpatdih júutni caá

18 Jwiít Jesús cruzboó ã wān wāhatji doonádih joinít, caandih jwī jepahachah, Dios ã wēpatjih jwiítdih ã tāi ubna caá. Obohjeéhtih, Jesúsdih jepahcannit iiguípna bejnit pínah, cruzboó Jesús ã wān wāhatji doonádih joinít, nin pah ñ niij jenah joiná yuh caá: “Dedé pínah nihcan jī. Páantjeh ãt wānjehep wāt jī”, ñ niij jenah joiná caá.* **19** Páant ñ niiját biíc yoobó Dios naáwátdih naóh yapani nin pah ãt niij daacáp tajī:

“Dios nin pah ã niijná caá: ‘Cääcwā ñ bohéátdihjeh tāi jéihna yuhna, weemdíh ñ jenah joicát jíib ñ būudbípna caá’, ã niijná caá”, ãt niij daacáp tajī. **(Is 29.14)**

20 Diosdih jéihcannit ñ jenah joyátjihjeh bádí ñ jéihyechah yuhna, Dios ñ jéihyatdih “Dedé pínah nihcan caá”, ã niij jenah joiná caá. Pánihna, jwiít cääcwā jwī jenah joyátdihjeh bohénit, ñ tāi jéihna

* **1:16** 1Co 16.15 * **1:18** Ro 1.16

yuhna, jeáboó ī bejcan niít. Moisés ã wətatjidih bohénit, tái naóhnitbat jéihna yuhna, Dios pebhna ī bejcan niít.* ²¹ Dios nihatdih jéihni jumna, nin pah ãt niíj jenah joyóp wut jí: “Cääcwaā ī jenah joyátdihjeh jéihnitdih wā tái ubcan niít. Obohjeéhtih, wā wūäh ã wən wāhatdih jenah joinítdihjeh wā tái ubbipna caá”, ãt niijíp wut jí. Jesúih doonádih jwī bohénachah, jepahcannitboó “Oboh ī naáwátjeh caá”, niíj jenah joinít, bəudnít ī jumbipna caá.

²² Jwiít judíowā nin pah jwípī niíj jenah joiná yuh caá: “Dios ã wəpatdih ã jáutcah, caandíh jwī jepahcan niít”, jwī niijná caá. Yeéb judíowā nihcannit nin pah ñipī niíj jenah joiná yuh caá: “Dios ded pah ã jumatdih jwī jenah joyájtihjeh beh joicán, caandíh jwī jepahcan niít”, ñi niijná caá. ²³ Obohjeéhtih, jwiítboó nin pah jwípī niíj naóh bohéra caá: “Jesucristo cruzboó jwiítdih ãt wən wāhup tají”, jwī niijná caá. Páant jwī niíj bohéátdih joinít, jepahcannit judíowā nin pah ī niíj jenah joiná yuh caá: “Obohjeéhtih, Dios ã wahni jwiítdih tái ubni pínah wəncanjeh, jwī maáh ã jumbipna caá. Pánihna, Jesús wənah bejna, caánboó jwī pāini nihcán caá”, ī niíj jenah joiná caá. Páant niíj jenah joinít, Jesúih doonádih ī yap yohna caá. Judíowā nihcannitboó nin pah ī niíj jenah joiná yuh caá: “Í yee naáwátjeh caá”, niíj jenah joinít, queétbat Jesúih doonádih ī yap yohna caá. ²⁴ Obohjeéhtih, biquína jwiít judíowādih, yeéb judíowā nihcannitdihbat Dios ã ñíwichah, Jesúih doonádih tái joí jepahnit, nin pah jwī niíj jéihna caá: “Dios chah

* ^{1:20} Job 12.17; Is 19.12; 33.18; 44.25

wēpni, nihat jéihni jumna, cāacwādih tái ubat tāut niijná, Jesúsdih āt wān wāhat túutup tají”, jwī niijná caá. ²⁵ Páant ã ñíwichah, ãihwā jumna, nin pah jwī niijjéihna caá: “Jwiít cāacwā jwī jenah joyát chah Dios āt jenah joi tágaa. Jwiít cāacwā jwī wēpat chah Dios ã wēpna caá”, jwī niijná caá.

²⁶ Páant wā naáwátdih jenah joinít, Dios yeebdih ã ñíwichah, ded pah ñi jumatdihbüt ñi tái jenah joyoó. Wā úudwā panihnitá, bita yeebdih ennit, “Queét bohécannit, dinero wihcannit jumna, oboh jumnit caá”, ñit niijjéihna joyóp tají. ²⁷ Obohjeéhtih, “Jéihcannitjeh caá”, cāacwā ñiijnítih Dios āt ñíwip taga. Pánih ñíona, jéihnitboodih “Búdí bohéna yuhna, wā jéihyat dedé pínah nihcan caá”, Dios queétdih āt niijjéihyanap taga. Oboh jumnitdihbüt ã ñíwichah ennit, “Wā wēpat dedé pínah nihcan caá”, maátadih āt niijjéihyanap taga. ²⁸ Oboh jumnit, bita ñ deohnit, bita ñ enah bojnitdihbüt Dios āt ñíwip taga. Pánih ñíonit, “Jwiít cāacwā jwī jéihyat weemdih ã jumuchah yuhna, dedé pínah nihcan caá”, jwiítdih āt niijjéihyanap taga. ²⁹ Pánihna, Dios pebhboó juibinit, “Wā jéihyatjihjeh wā jääwáp be”, jwī niijjéihcan niít. ³⁰ Obohjeéhtih, Dios caá jwiítdih āt teo wáacap taga, Jesucristodih jepahnit, ãihwā jwī jumat pínah niijná. Pánih ãihwā jumna, Jesús ã jenah joyát pahjeh māntih Dios jwiítdihbüt ã jenah joyát tāutna caá. Æ wān wāhatdih jwī tái jenah joyóchah, jwiít ãihwādih “Caánboó tāini caá. Wā peéh chājcan niít”, Dios ã niijjéihna caá. ³¹ Nin pah Dios naáwátdih naóh yapani āt niijjéihna daacáp tají: “Weemdih dedé jādhdat wihcannit caá”, niijnít ñ jumca bojo naáh. Obohjeéhtih ‘Jwī Maáh Dios nihat

jéihni, weemdíh ã tái teo wáacap be', niijnít ï jumu
naáh", ãt niíj daacáp tají. *

2

Cristo ã wun wuhatji

1-2 Wã úudwã panihnitá, ñi pebhna jwíh juibína, ded pah wã jumatjidih ñi tái náhninaá. Ñi peb-hboó wã bejat pínah játih nin pah wã niíj jenah joyóp jí: "Jesucristo ded pah ã jumatjidih bohéna, jwiítdih ã wun wuhatjidih queétdih wã jéihyabipna caá", wã niíj jenah joyóp jí. Páant niíj jenah joinít, Dios weemdíh ã jéihyani doonádih táinijeh yeebdíh wã naóh bohénap jí, "Pablo nihat jéihni caá", ñi niíj jenah joicát pínah niijná. **3** Ñijeéh jumna, nin pah wã niíj jenah joyóp jí: "¿Yoobópdih niít wã bohénap? ¿Jesúsdih ï túi jepahmi naniít? ¿Jepahcan, íijnit, weemdíh ï yoh bacami naniít?" niíj jenah joinít, bádí wã úumup jí.* **4** Jwiít cääcwã jwí jenah joyátjihjeh wã naóh bohécap jí. Obohjeéhtih, Táini Espíritu ã wëpatjih yeebdíh táinijeh wã bohénachah joinít, Dios ded pah ã wëpatdih ã juutuchah ennit, Jesúsdih ñi jepahap jí. **5** Pánihna, "Pablo ã tái jéihyatjihjeh jwiítdih ã jepahat tuutucap jí. Obohjeéhtih, Dios ã wëpatjih ã chaj juutuchah ennit, Jesúsdih jwí tái jenah joyóp jí", ñi niiját pínah niijná, páant wã bohénap jí.

Táini Espíritu ded pah Dios ã jumatdih ã jéihyaat

6-7 Diosdih jéihcannit ï jenah joyát dedé pínah nihcah, Diosboodíh túi jenah joyát caá náahap. Diosdih tái jenah joinítdih nin pah wãpu niíj naóh

* **1:31** Jer 9.23-24 * **2:3** Hch 18.9

bohéna caá: “Dios nihat jéihni jumna, jwiítdih tái ubat túut niijná, Jesúsdih át wahjip taga. Pánih chājna, jeáboó jwī jibínachah, chah táiñidihbüt jwiítdih á chājbipna caá”, wāpī niíj naóh bohéna caá. Nin baácdih moón maáta ī jenah joyát chah Dios á jenah joyát caá. Queétboó ī wunuchah, ī jenah joyátdih bita ī náhnican niít. Obohjeéhtih, Diosboó nin baácdih á chājat pínah jātih, Jesúsdih á wah deyaat pínahdih átát jenah joijíp taga. Jon jātih páant niíj jenah joiná yuhna, jwiít cāacwādih át jéihya jwahcap taga. ⁸ Páant á jenah joyátdih nin baácdih moón ī maátaboó īt beh joicáp jī. ī beh joiná nihna, nihat jéihni, chah wēpni, jwī Maáh Jesucristodih ūta mao yohcan taga. ⁹ Dios páant á niíj jenah joyátdih cāacwā ī beh joicáh yuhna, á naawátdih naóh yapani nin pah át niíj daacáp tají: “Caandíh oinitdih ded pah Dios taini á chājat pínahdih jwiít cāacwāboó encan, joicán, jwī jenah joi jwahcan caá. Ded pah jwī jenah joyát chah á tui jumbipna caá”, át niíj daacáp tají. *(Is 64.4)*

¹⁰ Páant á jéihya jwahcah yuhna, á jenah joyátdih bue jwuhna Táini Espírituboó jwiítdih á jéihyana caá. Caán Táini Espíritu nihat jéihni, Dios á jenah joyátdih á tui jéih beedána caá.

¹¹ Jwiít cāacwā biíh á jenah joyátdih jwī jéihcan caá. Caanjéh caá á jéihyep. Pánihat pah, jwiít cāacwā Dios á jenah joyátdih jwī jéihcan caá. Áih Táini Espíritujeh caá caandíh á jéihyep. ¹² Diosdih jéihcannit ī jenah joyát pah jenah joiná, Dios á jenah joyátdih jwī beh joicán caá. Páant jwī beh joicáh, áih Táini Espíritudih jwiítdih Dios á wāhup

jī, ded pah oinit, ã tāí chājatjidih jwī jéihyat pínah niijná. ¹³ Páant ã jéihyanachah, ã wēpatjīh jwiítbut yeebdih jwī jwáub bohéna caá. Diosdih jéihcannit ī jenah joyát pah jenah joinít, jwī bohécan caá. Obohjeéhtih, Túini Espíritu ã jéihyanachah, bitadih jwīpī bohéna caá.

¹⁴ Jesúsdih jepahcannit, Túini Espíritu wihcannit, caán ã bohéátdih náahcan, “Dedé pínah nihcan caá”, ī niíj jenah joiná yuh caá. Pánihna, Túini Espíritu ã teo wáaccalah, ã bohéátdih queét ī jéih beh joicán caá. ¹⁵ Túini Espíritu ã teo wáacachah, Dios ded pah ã bohéátdih jwiít Jesúíhwā jwī jéih beh joiná caá. Pánih beh joiná, ã weñat pínahdih jwī jéih chājna caá. Obohjeéhtih, Jesúsdih jéihcannitboó páant jwī chājachah ennit, Dios ã weñat pínahdih beh joicán, “¿Dépanih tigaá queétboó páant ī chāj?” ī niijná caá. ¹⁶ Páant ã jumat pah jon jātih Dios naáwátdih naóh yapani Isaías nin pah ãt niíj daacáp tajī:

“Dios nihat jéihni ã jumuchah, jwiit cāacwāboó ded pah ã jenah joyátdih jwī jéih beedácan caá. Pánih jéihcannit jumna, caánboodih jwī jéih bohécan caá”, ãt niíj daacáp tajī.*

Obohjeéhtih Túini Espíritu ã teo wáacachah, jwiítboó Jesucristo ded pah ã jenah joyátdih jéihna, ã weñat pínahdih jwī jéih chājna caá.

3

Pablo, Apolosjīh Diosdih oboh teo wāhnitjeh ī jumat

¹ Yeéb wā áudwā panihnitá, Jesucristodih jepahna yuhna, páantjeh jáap jéihnit pah ñi jumna

* **2:16** Is 40.13; Ro 11.34

caá. ² Yeebdíh maatápdih wā bohénachah yəhna, wébit páantjeh nom jwəhnit dée pah ñi jumna caá. Páant ñi jumchah, ñi túi beh joyát pínah nijjná, bəocannidihjeh yeebdíh wā naóhna caá. Pánihna, nom jwəhnitdih jeémátdih jwī wəhcat pah, bəoni bohéátdih yeebdíh wā jéih naóh jwəhcan caá. ¿Dépanihna, páant ñi jum?* ³ ¿Dépanihna Táini Espíritu wihcannit pah Dios ã weñat pínahdih ñi chājcan? Táini Espíritu wihcannit pah jumna, təbit míic jāihnit, míic íijanitbət ñi jumna caá. Jesucristodih jepahcannit biíc yoobó ñi chājna caá. ⁴ Yeéb biquína “Weém Pabloíh caá”, nijjnít, bita “Weém Apoloíh caá”, nijjnít, təbit ñi míic íijana caá. Pánih míic íijana, Diosdih jéihcannit dée pah ñi jumna caá.*

⁵ Biquína “Pablo caá chah jéihni”, niíj jenah joí, bitabət “Apolos caá chah jéihni”, ñi niíj jenah joiná caá. Páant ñi niíj jenah joicá bojoó. Jwiít bohénit nihat biíc yoobó Diosdih teo wəhnitjeh jwī jumna caá. Ded pah ã wətuchah, caandih jepahnitjeh, yeebdíh jwī bohénap jī. Páant ã wətuchah, jwī bohénachah joinít, Jesucristodihjeh yeéb ñi jepahap jī. ⁶ Nin pah ã jumna caá: Pácahidih momni dée, weém jīí yeebdíh Jesúih doonádih wā jwíih naáwáp jī.* Páant ã momat tāttimah, pácahi en daoní dée, Apolos yeebdíh ã jwáub bohénap be, chah ñi jéihyat pínah nijjná.* Obohjeéhtih, momnidih Diosjeh chíhanit, ã behana caá. Pánihat pah Diosjeh tāut nuumát tāutnit, yeebdíh ã jéihvana caá. ⁷ Momni, en daoníbət oboh jumnitjeh caá. Diosjeh

* ^{3:2} He 5.12-13 * ^{3:4} 1Co 1.12 * ^{3:6} Hch 18.4-11 * ^{3:6}
Hch 18.24-28

ã chíihana caá. Pánihna, weém wā tái naawáchah yuhna, Apolosbut ã tái bohénachah yuhna, Dios yeebdíh ã jéihyacah, ñita beh joicán tagaá. Páant ñi beh joicán, caandíh ñita jepahcan tagaá. ⁸ Pácahidih momni, en daonibut, Dios ã enechah, biíc yoobó ï jumna caá. Dios ã wépatjih biíc ã tái bohéátdih ennit, ã pebhboó ã juibínachah, Dios chah ã jíib châjbipna caá. Obohjeeéhtih biíhboó ã tái bohécatdih ennit, namp ã jíib châjbipna caá. ⁹ Jwiít nihat Dios ã wutatdih jepahnit, yeebdíh jwí bohéna caá. Yeébboó Dioíh pácahi dée, ãih muú dée ñi jumna caá. ¹⁰ Dios weemdhíh ã tái teo wáacachah, weémboó yeebdíh wā jwíih bohénap jí. Muú châjna, taini jíhlo jwio náhdih ñíonit, ï dodhdat dée, weémboó yeebdíh wā jwíih tái bohénap jí. Táttimah, muú châjnit dée bita yeebdíh ït jwáub bohénap taga. Taini muú châjnit dée, jwiít bohénitboodíh Dios ã wépatjihjeh tái bohéát caá náahap. ¹¹ Taini jagáp nahdih ï dodhdat dée, Jesucristo ã wün wáhatjidih wā jwíih bohénachah, ñi jepahap jí. ¹² Maatápdih jumni pínah muudíh châjhná, taini máa nahnadilh ñíonit, tái châjat caá náahap. Pánihat pah, yeéb Dioíh muú dée ñi jumchah, ñi jepah cádahcat pínah niijná, wā táttimah júohnitdih Taini Espíritu ã wépatjih yoobópdih bohéát caá náahap. ¹³⁻¹⁴ Pánih châjna, Jesús jwáub dei júohna, muudíh ï tái châjat dée, ï tái bohéátji jíib, Dios ã tái châjbipna caá. ¹⁵ Obohjeeéhtih, muudíh ï tái châjcat dée, ï tái bohécatji jíib, ã tái châjcan niít. Queét tái bohécannitboó Dios pebhna ï juibínachah yuhna, Taini Espíritu ã teo wáacatjih ï bohécah, Dios queétdih ã tái châjcan niít. ¹⁶ Pánihna, “Jwiít biícdih

Dioíh muú dée jwī jmuchah, Táini Espíritu jwījeéh
 ã jmna caá”, ñi niíj tái jenah joyoó.* ¹⁷ Pánih
 jmna, ãihwājeh jwī jmuchah, ded yeéb biícdih ñi
 jmatdih ã yeejanachah, Dios caandih bádí ã peéh
 chājbipna caá.

¹⁸ Biquína nin pah ñi niíj jenah joiná caá: “Weém
 tái jéih beedáni caá. Dedé weemdih judhcan caá”,
 ñi niíj jenah joiná yuh caá. Obohjeéhtih, páant niíj
 jenah joinít, yeebjéh ñi míic yeeна caá. Páant ñi niíj
 jenah joyátdih yeebdih cádahat caá náahap. Pánih
 cádahnit, táut nuumná, nin pah ñi jwāb niíj jenah
 joyoó: “Weém bainí jéihnjeh jmna, yoobópdih
 jéihyat táut niijná, Dios ã teo wáacatdih bádí wā
 náahna caá”, ñi niíj jenah joyoó. ¹⁹ Diosbooó caandih
 jepahcannit ded pah ï jenah joyátdih ennit, “Dedé
 pínah nihcan caá”, ã niijná caá. Páant niijná, nin
 pah jon játih ãt niíj daacát táutp tajī: “Jwiít chah
 jéihnit caá”, niíj jenah joinítdih wā yohbipna caá”,
 ãt niíj daacát táutp tajī.* ²⁰ Davidjiboodih biíc
 yoobó nin pah ãt niíj daacát táutp tajī: “Weemdih
 jéihcannit ï jenah joyátdih ennit, ‘Dedé pínah nih-
 can caá’, ãt niíj daacát táutp tajī.* ²¹⁻²² Biquína
 yeéb nin pah ñi niíj jenah joiná yuh caá: “Pablo
 chah jéihni ã jmuchah, weém ãih jmna, weembát
 chah jéihni wā jmna caá”, ñi niíj jenah joiná
 caá. Bitabát Apolosdih, Pedrodihbát biíc yoobó
 ñi niíj jenah joiná yuh caá. Obohjeéhtih, páant
 ñi niíj jenah joyátdih yoobópdih nihcah, táut nuumá
 caá náahap. Yeéb jwīihwā nihcah, jwiít yeebdih
 bohénitboó ñíhwā jwī jmna caá. Dios jwiítdih

* **3:16** 1Co 6.19; 2Co 6.16

* **3:19** Job 5.13

* **3:20** Sal 94.11

yeéb nihatdih át wāháp taga. Páant yeebdíh á wāhuchah, jwiít nihat yeebdíh teo wáacnit jwī jumna caá. Yeebdíh teo wáacnitedih wāhnit, nin baácboó ñi jum jwāhuchah, páantjeh á tái chājbipna caá. Wānnit, á pebhboó ñi jaibínachah, chah táiini á wāhbipna caá. Buu láá Dios yeebdíh tái teo wáacna, túttimah bóo láabut, chah á teo wáacbipna caá. Pánihna, nihat táiini á wāhni ñíih á jumna caá. ²³ Yeéb Cristoíhwā jumna, caánboó Dioíh á jumchah, yeebbát Dioíhwā ñi jumna caá.

4

Cristo á naáwát tāatnit ded pah ijuamat

¹ Jwiít yeebdíh bohénitdih “Queét Jesucristodih teo wāhnitjeh caá. Dios cääcwädih á jéihya jwāhca naáhdih Pablowädih át bohé jibat tāatáp taga”, niíj jenah joyát caá náahap. ² Det teo wāhnitedih í maátadihjeh tái jepahat caá náahap. Pánihat pah, jwiít Jesúsdih teo wāhnit jumna, jwī Maáh ded pah á bohéát tāatuchah, jwiítdih yoobópdih bohéát caá náahap. ³ “Caán Pablo tái yoobópdih á bohécan caá”, yeéb ñi nijjichah yuhna, weémboó wā jīgahcan caá. Bitabut biíc yoobó í nijjichah yuhna, biíc yoobó wā jīgahcan niít. Weemjéhbüt “Dios á bohéát tāatatjidih wā tái bohécan beé”, wā niíj jenah joicán caá. ⁴ “Diosdih jepahnit, yoobópdih wā bohécan caá”, niíj jenah joicán yuhna, “Weém tái yoobópdihjeh bohéni caá. Dedé yéejat jíib weemdih á wihsan caá”, wā jéih nijjcán caá. Jwī Maáh Jesucristojeh weemdih enniti, “Meém ma tái bohénap be”, nijjní pínah caá.* ⁵ Jwī Maáh Jesús

* ^{4:4} 1Jn 3.19-21

ã jwáub dei júuwát pínah jātih, yeébboó ded pah jwí bohéát, bita ñ chājatdihbüt ennit, “Caánboó jwí Maáh ñ wutatdih ñ tñi chājcan caá”, niijcát caá náahap. Obohjeéhtih, jwáub dei júóhnit, Jesúsboó ded pah jwí bohéátjidih jwiítdih ñ naóhbipna caá. Jwiít cäacwāboó ded pah biíh ñ chājatdih, ñ jenah joyátdihbüt jwí jéihcan caá. Jwiítjehbüt jwí jenah joyátdih jwí jéih beedácan caá. Diosjeh caá ñ jéihyep. Pánihna, Jesús jwáub júóhnit, nihat jwí chājatjidih, nihat jwí jenah joyátdihbüt ñ naóhbipna caá. Caán láajeh caá “Meém ma tñi chājap jí”, jwiítdih ñ niíj naóhbipna caá.

6 Wã áudwã panihnitá, pánih naóhna, ñi tñi beh joyát pínah niijná, ded pah jwiít Apolosjíh jwí jumatdihjeh wã naawáp be. Ded pah jwí jumatdih ennit, biíc yoobó yeebbút ñi jéih jumbipna caá. Dios ñ daacát tñutatdih jepahna, “Yeebdíh bohéni ñ jéihyat chah jwiítdih bohéni ñ jéihna caá. Pánihna, meém ma jéihyat chah caá wã jéihyep”, ñi míic niijcá bojoó **7** “Caán bohéniboo chah jéihni ñ jumuchah, caandíh caá jwí náahap”, ñi niijcá bojoó. Nihat ñi bíbohatdih Dios yeebdíh wãhnijeh caá. Jwí bohéátdih ñi joyóchah, Dios caá yeebdíh ñt beh joyánap taga. Ñi jenah joyájtihjeh ñi beh joicáp be. Pánihna, ñ jéihyatjihjeh beh joinít dée, yeebdíh nin pah niijcát caá náahap: “Weemdíh bohéni tñi jéihni ñ jumuchah, weembút tñi jéihni jumna, Jesúsih doonádih weemjéh wã tñi beh joyóp be”, niijcát caá náahap.

8 Yeéb nin pah ñi niíj jenah joiná caá. “Jwiítboó Dioih doonádih tñi jéih beedánit caá. Jwiítdih dedé juhdat wihsan caá. Táini Espíritu nihat ñ wãhni

wēpat jwiítdih ã jumna caá. Pablowā ī wihcah yuhna, jwiítjeh maáta jwī jumna caá”, ñi niíj jenah joiná yah caá. Obohjeeéhtih, jwī Maáh Jesú斯 ã jwáub dei júuwáchah, caán biícdih maáta yoobópdih ñi jumachah, ãta táí taga. Pánih jumna nihna, jwiítbut ñijeéh maáta jwīta jum taga. Nihat yeejép yapat ãta péa taga. Obohjeeéhtih, páant ã yap jwuhcan caá.

⁹ Weémboó nin pah wā niíj jenah joiná caá: “Jwiít Dios ã naáwát tautnitedih oboh jumnit, peéh mawat pínahdih pãinit pah bitaboó ī enna caá. Nihat cäacwā, nihat Dioíh ángelwābut ded pah jwiítdih ã yapat pínahdih jéihyat taut niijná, jwiítdih enna caá ī chājap”, wā niíj jenah joiná caá. ¹⁰ Pánih ennit, “Jesucristoíh doonádih naóhna, queét dedé pínah nihcan caá”, jwiítdih ī niíj enna caá. Obohjeeéhtih, “Queét Jesúíhwā jumna, dedé jéihcat pínah wihsan caá”, yeébboodíh ī niíj enna caá. “Queét wēp naóhnit nihcah, queétdih jwī jepahcan niít”, jwiítdih ī niíj jenah joiná caá. Obohjeeéhtih, “Queét ī túi wēp naáwáchah joinít, nihat cäacwā ī taut nūumbípna caá”, yeébboodíh ī niíj jenah joiná caá. Pánihna, dawá yeebdih wēi naóhnit, jwiítbootdih ī iiná caá. ¹¹ Jwiít jwī bohé jibichah, nūugáp tabna, ãpí taca joótna caá. Jwiítdih túini yégueh wihsan, mūubut wihsan caá. Jwī naáwáchah joinít, íjna, jwiítdih dawá láa bita ī mawap be. Jwī jib bohé jwíhipmant, būubut biíc yoobó ã yapna caá. ¹² Jwī náahatdih jíib chājat taut niijná, bádí teonit, jwípí chūuná caá.* Cäacwā jwiítdih yeejép ī naáwáchah joinít, yeejép naóh jwáubacanjeh, Dios queétdih ã teo wáacat pínahdih jwípí uábhna caá.

* **4:12** Hch 18.3

Yeejép ī chājachah yuhna, jwípí enah bojna caá. **13** Yeejép dooná ī naawáchah joinít, “¿Biícdih jwíjéh jumcan niít?” jwípí niíj jwáubana caá. Nihat cāacwā ī yohni pah jwiítdih ípí enna caá. Jwí bohé jwiíhipmant buebut biíc yoobó jwiítdih ījenah joiná caá.

14 Caandíh daácna, ñi tícat pínah nihcan, yeéb wā weh panihnitdih oina, ñi tāut nūumát pínahdih náah yacnit, páant wā niíj daacáp be. **15** Nin wā naawát pínahdih ñi jenah joyoó: Weém ñi íip panihni caá. Yeebdíh wā bohéát túttimah, dawá Jesúih doonádih bohénti ī jumchah yuhna, weemjéh beeé yeebdíh jwílh naóhni. Páant wā jwílh naawáchah joinít, Jesucristodih ñi jepahap jí. **16** Ñi íip panijeh yeebdíh oinit, páant wā niíj naawáp be. Í mána ded pah ī jumatdih ennit, wébítbut biíc yoobó ípí chājna caá. Pánihna, ñi íip panihni ded pah wā jumatdih ennit, yeebbút biíc yoobó ñi chājaá.*

17 Páant ñi chājat pínahdih náah yacnit, Timoteodih ñi pebhna wā wahna caá. Jesúih doonádih wā naawáchah joinít, caanbút ã jepahachah, wā wūh pah wā oini ã jumna caá. Nihat tútchinadih moón Jesúíhwādih ded pah bohéna, biíc yoobó wāpí chājna caá. Ded pah wā chājachah enniji yeebdíhbüt ã jwáub náhniabipna caá. **18** Obohjeéhtih, biquína yeéb nin pah ñi niíj jenah joiná caá: “Jwiít chah jéihnit caá. Dedé pínah Pablo jwiítdih ã jéih bohécan niít. Jwiítdih úumnit, ã júóhbican nacaá”, ñi niíj jenah joiná yuh caá. **19** Obohjeéhtih, jwí Maáh ã wahachah, waícanjeh ñi pebhna wā jhibíbpna caá. Jhibinit,

* **4:16** 1Co 11.1; Fil 3.17

páant niíj naóhnitabeh ded pah ī chājatdih wā enbipna caá. Jesúih doonádih ī naáwáchah, ¿Bita ī túut nuúm niít? ¿Oboh ī nijjátjeh caá? ²⁰ Queét Dios ã wěpatjīh yoobópdih ī naáwáchah, queétdih joinítboó jepahnit, ī túut nuúmbípna caá. Obohjeéhtih, páantjeh ī naáwáchah, cääcwaā ī jepahcatdih wā jéihbipna caá. Jesúíhwā jumna, ded pah naóhna, Dios ã wěpatjīh ī chājbipna caá. Oboh naóhna, ī chājcan niít. ²¹ Pánihna, ñi pebhna jaibinit, wā jūihñatdih náahcan, ñi túut nuúm páñaá. Páant ñi túut nuúmúchah, ñi íip pah yeebdíh oinit, chaíhjeh wā naóhbpna caá.

5

Yeejép yoobát poomba chājnidih ī yohat pínah

¹ Buu yeebdíh bainí wā jwáub naáwát túut caá. Ñi pebh chah yeejép chājat doonádih wā joyóp be. Ñi cātíh tūbit yéej chājni ã íip áadihjeh ãt bíbohop wut be. Jesúsdih jéihcannit páant yeejép ípí chājcan caá. Obohjeéhtih, yeébboó Jesúsdih jéihnit jumna yuhna, páant ã chājatdih ñi enah bojna caá.* ² “Jwí Maáhdih túi jepahnit, jwiítdih dedé yéejat wihsan caá”, niíj jenah joiná yuhna, tíccan, jígahcan, caán yeejép chājnidih ñi túut nuúmáti túutcap be. Páant ñi túut nuúmáti túutcan, buu páantjeh ã yéej chājat jíib, yeéb ñi miic wáac jhinít, caandíh ñi jwáub waadát túutca bojoó. ³ Weémboó ñijeéh wihsan yuhna, caán doonádih joinít, bádí uúbhna wā chājap be. Pánihna, ñijeéh wā jumat pahjeh, ded pah caandíh ã yéejat peéh chājat pínahdih Jesúis weemdíh ã jéihyanap be. ⁴⁻⁵ Páant ã jéihyanachah, nin pah

* **5:1** Dt 22.30

yeebdíh wā niij naóhna caá: Caandíh ã yéejat peéh naáwát tāut nuijná, yeéb ñi míic wáacá. Pánih míic wáacna, ñijeéh wā jumat pah, Jesús ã wēpatjih nin pah caandíh ñi nuijí: “Jwī jwāub míic wáacachah, ma waadcá bojoó. Nemépwā ï maáh ded pah meemdih yeejép ã chājíhna, ã chāja naáh, ma jwāub tāut nūumát pínah nuijná. Pánih tāut nūumnít, Jesús ã jwāub dei jūwáchah, äjeéh ma bejat pínahdih meemdih jwī náah yacna caá”, caandíh ñi nuijí.

⁶ Pánih yéej chājni ñijeéh ã míic wáacachah, yeébboó “Jwiít Jesúíhwā jwī tāi jumna caá”, ñi nuij jenah joyóchah yuhna, ã téican caá. Nin pah jwīpí nuij naáwátdih ñi tāi jéihna caá: “Budí pan pínahdih ã paáát pínah bainíbitjeh jwī widichah yuhna, nihat ãpí paa béjna caá”, jwī nuijná caá. Pánihat pah, biícjeh ã yéejatdih cádahíhcan, nihat Dioíhwā biícdih míic wáacna, queétdihbüt ã yéejabipna caá.* ⁷ Jwiít judíowā Pascuadih jeémát pínah chājnit, nihat paáát pínahdih jwīih mūumánt yohnit, paacánni pandihjeh jwīpí chājna caá. Diosdih jwīpí mao wāhni oveja wāh pah, Dios ã enechah, yéejat wihcannit jwī jumat pínah nuijná, Jesucristo jwiítdih ãt wān wāhüp tají. Pánihna, paáát pínahdih jwī yohat pah yeebdíhbüt nihat ñi yéejatdih, ñi cātih jumni yéejat cádahíhcannidihbüt yohat caá náahap. Pánih yohna, paacánni pan dée, Dios ã enechah, yéejat wihcannit ñi jumbipna caá.* ⁸ Pánihna, tāi wēinit, biícdih jumat tāut nuijná, nihat yeejép chājatdih, yeejép jenah joyátdihbüt cádahnit, yoobópdih jenah joinít, jwiítdih tāi chājat caá náahap.*

* ^{5:6} Gá 5.9 * ^{5:7} Ex 12.5 * ^{5:8} Ex 13.7; Dt 16.3

9 Wā jwíih daác wahni náodih wā nijjátji pah mäntih, buu wā jwáab niíj daácna caá, ñi táí beh joyát pínah nijjná. “Í áa nihcannitjih yeejép chājnit biícdih ñi jumca bojoó”, wā niíj daacáp jí. **10** Páant niíj daácna, “Jesúsdih jéihcannit yeejép chājnit”, nijjná wā chājcan be. “Jesúsdih jéihcannit bií déedih en ñinahnitdih, nuumnítdih, pāpnidih uábhnitdihbüt”, nijjná wā chājcan be. Pánih chājnit nihat pebhboó í jumna caá. Íjeéh jumíhcan, dedboó ñi jweyát pínah áta wihtan taga. **11** Obohjeéhtih, nin pah nijjná wā chājap be: “ ‘Weém Jesúih caá’, nijjná yuhna, nin pah chājnit biícdih ñi jumca bojoó: í áa nihcannitjih yeejép chājnit, en ñinahnit, pāpnidih uábhnit, bitadih yee naóh yacnit, máihnit, nuumnít í jumchah, queét biícdih ñi jumca bojoó”, nijjná wā chājap be. Pánih chājnitdih nümah jeémpcat caá yeebdíh náahap. Queétbut yeebdíh í nümah jeémíhichah, ñi jepahca bojoó. **12-13** Weém Jesúsdih jéihcannitdih í yéejat peéh wā chājcan niít. Diosboó queétdih á peéh chājbipna caá. Obohjeéhtih jwíjeéh wáac juinít Jesúhwā í yéej chājachah, jwiítboó queétdih peéh chājat caá náahap, í táí túut nuumát pínah nijjná. Pánihna, ñijeéh jumni tabit yeejép chājnidih ñi yohoó. Caandíh ñijeéh biícdih ñi jumat túutca bojoó.*

6

Jesúihwājeh míc ámohat

1 Buu biíh yeejép yapat doonádih joinít, bainí wā naóhbipna caá. Yeéb Jesúsdih jéihnit jumna yuhna, chénewā míc jihnit, ;Dépanihna, á yoobáát

* **5:12-13** Dt 13.5; 17.7

pínah niijná, Jesúsdih jéihcanni maáh pebhboó ñi bej? Jesúsdih jéihni pebhna ñi bejehah, yeebdíh ã tái yoobáát pínah niijná, Dios caánboodíh ãta teo wáac taga. ²⁻³ Nindih ñi tái náhninaá: Jwí Maáh Jesúss ã jwáab dei júuwáchah, yéejnitdih caán biícdih jwiít ãihwāboó jwí wütbipna caá. Ángelwādihbüt jwí wütbipna caá. Nin baácboó jwí jum jwuhchah, ¿Dépanihna, bainí míic júihñat ã jumuchah yuhna, yeéb Jesúíhwājeh ñi jéh yoobácan? ⁴ Queét maátadih wēi encan yuhna, ¿Dépanihna, nihat yeéb Jesúíhwā míic júihnit, ï yoobáát pínah niijná, queétdihjeh naawádih ñipí bej? ⁵ Ñi tíicat pínah niijná, nindih wā naóhna caá: “Jwiít tái jéihnit caá”, niíj jenah joiná yuhna, míic júihnitdih naóh yoobáni pínah ñijeéh ã wihtcat pah ñi jumna caá. ⁶ Jesúíhwā míicjeh míic júihnit, Jesúsdih jéihcannit maáta pebhna naawádih bejna, Jesúsdih jepahcannitbüt ï joyóchah, ñipí naóh yacna caá. ¿Pánih chajna, ñi tíiccan niít?

⁷ Yeéb Jesúíhwā míicjeh míic júihnit, yeebdíh yoobáni pínah maátadih ñi bid bejehah, ã tái can caá. Caanná bejcanjeh, yeebjéh ñi yoobánachah, ãta tái tagaá. Obohjeéhtih, jéh míic ámohcan, “Ã jumna naáh”, ñi niijíchah, chah ãta tái tagaá. Bita ï jéh chaj nuumáchah, yeebjéh ñi jéh yoobácah, “Ã jumna naáh”, yeebdíh niiját caá náahap. ⁸ Obohjeéhtih, páant niijcánjeh, yeebboó chah yeejép ñipí chajna caá. Bita ï yeejép chajatdih, ï jéh chaj nuumátdih, biíc yoobó yeéb ñipí chajna caá. Yeéb Jesúíhwā míic jumna yuhna, páant ñipí chajna caá.

⁹⁻¹⁰ Nindih ñi tái náhninaá: Det yeejép chajnit

Dios pebhboó ī bejcan niít. Yeebjéh míic yeecanjeh, yoobópdih ñi jenah joyoó. Nin pah chājnít, Dios pebhboó ī bejcan niít: ií náah chājnít, pāpnidih uábhnit, ī áa nihcannitjih yéej chājnít, neoná míicjeh chājnít, yaádh míicjeh chājnít, n̄uamnít, bií deedih en ñinahnít, máihnít, bitadih yeejép doonádih táoh naóhnít, jéih chāj n̄uamnítbut Dios pebhboó ī bejcan niít. **11** Páant ī chājat pah biquína yeébboó ñi jum̄ap jí. Obohjeéhtih, Jesucristodih ñi jepahachah, á wān wāhnít, ñi yéejatdih át yohop taga. Pánihna, b̄uu, Táini Espíritu á teo wáacachah, Dioíhwā ñi jum̄achah, yeebdíh yéejat jíib á wihsan caá.

Jwīh bácahjih yéej chājcat caá náahap

12 B̄uu biíh yeejép yapatdih bainí wā naóhbipna caá. Biquína yeéb “Jesucristodih jepahni jumna, ‘Ma chājca bojoó’, nijját weemdih á wihsan caá”, ñi niíj jenah joiná yuh caá. Obohjeéhtih, jwīh yéej chājachah, á túican caá. Biíh jwīh chājachah, táini jumna yuhna, jwīh bácahdih, jwīh jenah joyátdih yéejana, jwiítdih á teo wáaccan caá. Biquí láana, páant chājatdih cádahíhna yuhna, jwīh jéih cádahcan caá. Páant chājcat caá jwiítdih náahap.* **13** “Jwīh wādah jeémp yacat pínah caá”, nijjnít, n̄uugúp tābuchah, jwīpí jeémpna caá. Páant jwīh chājachah, á túina caá. Nin baácboó jum jwuhna, bid jeémpna, jwīh tāi jumna caá. Obohjeéhtih, Dios pebhboó jwīh jum̄achah, bid jeémát á wihsan niít. Biquína “Jwīh bácah yaádhdih metat pínah caá”, ñi niíj jenah joiná yuh caá. Obohjeéhtih, pánihcan caá. Dios jwīh

* **6:12** 1Co 10.23

bácahdih chājna, caandíh jwī teo wāhat pínah niijná, āt chājap tajī. Caanjéh caá jwī Maáh. **14** Dios Jesucristodih boo pūd jū́wát túutnit, jwiítdihbüt biíc yoobó ã wēpatjīh ã boo pūd jū́wát túutbipna caá.

15-16 Nindihbüt ñi túi náhninaá: Jwiít Jesúíhwā jumna, caán biícdih biíc bácah dée jwī jumna caá. Génesisboó Dios nin pah āt niij daacát túutup tajī: "Newé yadjīh biíc bácah dée ï jumchah, queét biíc bácah dée ï jumna caá", āt niij daacát túutup tajī.* Caandíh jéihnit, nin pahbüt yeebdíh táí náhniat caá náahap: Ded newé yadjeéh ã jumchah, queét biíc bácah dée ï jumna caá. Pánihna, deoh nah jumnih wilijeéh ñi jumchah, mijéeh biíc bácah dée ñi jumna caá. Mi jenah joyát pahjeh, yeebbát ñi jenah joibípna caá. ¿Dépanihna yééb Jesúíhwā, ãjeéh biíc bácah dée jumna yuhna, yeejép wilijeéh biíc bácah dée ñi jumíh? Páant chājat yeejép caá. **17** Obohjeeéhtih yeebboó Jesúíhwā jumnit, ãjeéh biíc bácah dée jumna, Táini Espíritu níih caolihboó ã jumchah, caán ã jenah joyát pahjeh yeebbút ñi jenah joiná caá.

18 Yeebdíh ñi áa nihcannitjīh yeejép chājcat caá náahap. Pánih yéej chājnit nihna, chah jwīih bácahdih, jwī jenah joyátdihbüt jwī yéejana caá. Páant jwī chājat túttimah, jwiítdih túut nūumát chah ã buona caá. Dedé biíh jwī yéej chājachah yuhna, túut nūumát nūmp ã buona caá. **19-20** Nindih ñi túi náhninaá: Jwīih caolihboó ã jumat pínah niijná, Dios jwiítdih Táini Espíritudih āt wahap jī. Páant ã wahachah, jwiítboó ãih maa pánihni caá jwī jumap.* Dios Jesucristodih wah deyanit, jwiítdih

* **6:15-16** Gn 2.24 * **6:19-20** 1Co 3.16; 2Co 6.16

ã wən wəhat pínah niijná, jwiítdih ã jíib chājap jī, ãihwā jwī jumat pínah niijná. Pánih ãihwā jumna, caán jwī maáh ã jumchah, jwī weñat pínahdih jenah joicánjeh, ã weñat pínahdihjeh chājat caá náahap.

7

Téihya chéwat

¹ Buu weemdhíh ñi uúbh joí daacátjidih wā jepah-bipna caá. Nin pah ñit niíj uúbh joyóp tají: “¿Jwiít Jesúsdih jéihnit jwī áa jumchah, ã táimi niít?” ñit niíj daacáp tají. Páant ñi niíj daacátjidih ennit, nin pah wā jepahna caá: Yeéb áa wihcannit ñi jumchah, ã túina caá. ² Obohjeéhtih, páant ñi jumchah, ií náah chājat ã tobohna caá. Pánihna, yeebdih áa jumat caá náahap. ³⁻⁴ Páant ñi áa jumchah, yaadíh bácah miíh pínahjeh nihcan caá. Mijeéh bóoíh pínah caá. Pánihna, mi áa mijééh ã jumíhichah, caántdih jepahat caá náahap. Biíc yoobó newéíh bácah ãih pínahjeh nihcan caá. Äjeéh bólííh pínah caá. Pánihna, yad äjeéh mi jumíhichah, caandíhbüt jepahat caá náahap. Pánih chājna, bitadih ñi bidcan niít. ⁵ “Diosdih tái uúbát túut niijná, biícdih jwī jum jwuhca boj júuh”, ñi műic niijíchah, ã túina caá. Obohjeéhtih, uúbh péanit, tái biícdih ñi jwáub jumuá. Túbit maatápdih cádahna, Satanásboo bitadih ã yéej chājat túutuchah, jéih yap yohcanjeh, ñi yéej chājbipna caá.

⁶ Obohjeéhtih, “Ñi téihya chéweé”, niijnít, wā wħtcan caá. Áa jumna, áa wihcatt, biíc yoobó ã túina caá. Ñi ií náah chājcat pínah niijná, páant wā niíj naóhna caá. ⁷ Obohjeéhtih, “Weem páh queét

nihat áa wihcannit ï jumuchah, áta tái tagaá”, wā niíj jenah joiná caá. Biquínadih áa jumat wēpatdih Dios á wāhna caá. Obohjeéhtih, bitadih áa wihsan yuhna, tái jumat wēpatdihbat á wāhna caá.

8 Buu, áa wihcannitdih, éemp wənnitdihbat bainí wā naóhbipna caá. Yeébboó áa wihcannit ñi jumuchah, á tuibipna caá. **9** Obohjeéhtih, yaddih, newédih bádih bidnit, ií náah chājcat túut niijná, ñi áa pínahdih ñi ubuu.

10-11 Buu, yeéb Jesúíhwā áa jumnitboodih bainí wā naóhbipna caá. Nin wā jenah joyátjeh nihcan caá. Dios á wətat caá. Yaádh ï áadih ï cádahca bojo naáh. Neonábat ï weha mána yaádhdih ï yohca bojo naáh. Obohjeéhtih, míic cádahnitji, biíhdih ï áa jumca bojo naáh. Pánih míic cádahnitji queét chénat pahjeh jwáab míic ámohna, biícdih jwáab jumnit, chah á tuibipna caá.*

12 Buu, yeéb bitadih jwah bainí wā naóhbipna caá. Biquína yeéb neoná Jesúsdih ñi jepahachah yuhna, ñi weha mána yaádhboó ï jepahcap jí. Yeéb Jesúíhwā ñi jumuchah yuhna, ñijeéh ï jumíhichah, ñi yohca bojoó. **13** Biquína yeéb yaádhbat Jesúsdih ñi jepahachah yuhna, ñi weha mánaboó ï jepahcap jí. Pánt ñi jumuchah yuhna, ñijeéh ï jumíhichah, ñi cádahca bojoó. **14** Yeéb biíc bácah dée ñi jumuchah, biíc Jesúíh jumna, biíh Jesúíh nihcah yuhna, Dios yeebdih ennit, “Queét wíihwā caá”, á niijná caá. Pánihna, Jesúsdih jepahcannit neoná ï weha mána yaádh Jesúsdih ï jepahachah, queét neonádihbat Dios á tui chājbipna caá. Biíc yoobó Jesúsdih

* **7:10-11** Mt 5.32; 19.9; Mr 10.11-12; Lc 16.18

jepahcannit yaádh ī weha mána Jesúsdih ī jepahachah, Dios queét yaádhdihbüt ã túi chājbipna caá. Páant ñi jumuchah, ñi wehdih ennit, “Queétbüt wīhwā caá”, Dios ã nijjná caá. ¹⁵ Obohjeeéhtih biquína Jesúsdih jepahcannitboó ī weha mána yaádhdih, ī weha mánadihbüt īp̄i cādahíhna caá. Pánih cādahíhna, míic maocat túut nijjná, ī beje naáh. ¹⁶ Obohjeeéhtih, túi biícdih ñi jumuchah, chah ã taina caá. Yeéb Jesúsdih jéhnitboó ñi weha mána Jesúsdih ī jepahat pínah, Dios queétdih ã túi ubat pínah nijjná, ñi jéih teo wáacmi nacaá. “Í jepahbipna caá. Í jepahcan niít”, jwī niíj jéihcan caá.

¹⁷ Nin pah nihat Jesúíhwādih wāp̄i naóhna caá: Jesucristodih jepahnit, ded pah ñi jumatjidih biíc yoobó ñi jumuaá. Páant ñi jumat pínahdih jwī Maáh jéhnit, yeebdíh ãt jwejep taga. ¹⁸ Det Jesúsdih jepahnit bóodnitji jumna, ī náhni dahwaca bojo naáh. Obohjeeéhtih, bóodcannit jumna, ī bóodat túutca bojo naáh. ¹⁹ Bóodnitdih, bóodcannitdihbüt Dios biíc yoobó ã enna caá. Æ wātatdih jwiítdih jepahat caá náahap. Pánih jepahnitdihjeh ã wēi enna caá. ²⁰ Dios yeebdíh ãih pínahdih ã ñío láá ded pah ñi jumatji pah ñi túut nūumcá bojoó. ²¹ Teo wāhnit ñi jumuchah, ã taina caá. Páant ñi jumatdih ñi náhni dahwaca bojoó. Obohjeeéhtih, ñi maáta yeebdíh watíhna, ī wata naáh. Æ taimi nacaá. ²² Dios ã túi ubuchah, bitadih teo wāhnitboó jwī maáih jumna, watnit dée pah ë jumna caá. Bitadih teo wāhcannitboó Jesucristodih teo wāhnit caá. ²³ Jesúíhwā ñi jumat pínah nijjná, yeéb ñi yéejat jíib ãt wān wāhap tají. Pánih ãihwā jumna, ã weñat pínahdihjeh yeebdíh chājat caá náahap. Yeebdíh

bita Jesúsdih ï cádahat túutuchah, queétdih ñi joyáh bojoó. ²⁴ Pánihna, wã úudwã panihnitá, Jesúsdih jwíh jepahnit, yeéb nihat ded pah ñi jumatji biíc yoobó ñi jumusá. Páant ñi jumuchah, Dios yeebdíh wéi ennit, ã teo wáac bipna caá.

²⁵ Buu, áa wihcannitdih ñi uábh joyátdih wã jepahbipna caá. Ded pah queét ï chäyat pínahdih Dios ã wutcan caá. Obohjeéhtih, weém wã jenah joyátdihjeh wã naóhbipna caá. Dios weemdih ã jígah en teo wáacachah, wã jenah joyátdih ñi táj joyóchah, ã táimi nacaá. ²⁶ Nin pah wã jenah joiná caá: Buu yeó jáapna Jesúíhwã tabit yeejép ï yapna caá. Ñi áa jumuchah, chah ã buobipna caá. Pánihna, áa wihcannit jumna, áa wihcangejeh jumat caá náahap. ²⁷ Obohjeéhtih, áa jumnitboó ñi áadih yohcat caá náahap. Áa wihcannitboó ñi áa pínahdih bidcat caá náahap. ²⁸ Páant wã niijíchah yuhna, ñi áa pínahdih bid juinít, téihya chéonit, ã táina caá. Obohjeéhtih, nin yeó jáapnadih áa jumnitboodih chah ã buobipna caá. Ñi áa wihcáh, namp yeebdíh ã buobipna caá.

²⁹ Páant niijnít, wã úudwã panihnitá, nin pah wã naóhna caá: Jesús ã jwáub dei júwát pínah bahni-jeh ã jüdhna caá. Pánihna, ded pah ã weñat pínahdih búdí jenah joyát caá náahap. Ñi weha mána yaádh ï weñat pínahdih ñi jenah joyát chah, Jesús ã weñat pínahdih jenah joyát caá náahap. ³⁰ Jwí jígahat, jwí weñat, dedé pínah nihcan caá. Bií déedih jíib chäjna yuhna, bíbohcannit pah ñi jumusá. ³¹ Pánihna, Jesús ã wutatdih táj chäyat túat niijná, nin baácboó jumnidih búdí wéi jenah joicát caá náahap. Ded pah Jesús ã wutatboodih jwiítdih táj jenah joyát caá

náahap.

32 Bií déedih jenah joicánjeh, Dios ã weñat pínahdih ñi táí jenah joyátdih yeebdíh bádí wã náah yacna caá. Áa wihcanniboó jwí Maáh ã weñat pínahdihjeh ded pah ã chãjat pínahdih ã táí jenah joiná caá. **33** Obohjeéhtih, áa jumniboó ãjeeh bólí mi táí weñat pínah niijná, bií déedihjeh ãpí jenah joiná caá. **34** Pánihna, Dioíh pínahdih ã jenah joicán caá. Yaádhdihbüt biíc yoobó ã jumna caá. Caánt mi áa wihsan, jwí Maáh ã weñat pínahdihjeh ded pah mi chãjat pínahdih mi táí jenah joiná caá. Dioíh wili mi jumna caá. Obohjeéhtih, áa jumna, newé ã weñat pínahdihjeh mi jenah joiná caá.

35 Pánih naóhna, táí wẽinit ñi jumat pínahdih yeebdíh wã náah yacna caá. Diosdihjeh táí oinit, ã weñat pínahdih jenah joinít, bií déedih jenah joicánjeh, ñi táí jumat pínahdih caá wã náah yacap.

36 Buu, biíh naáwát yeéb japatadíh jwuh wã naóhbipna caá. Ñi náahnit yaádh í behechah enna, “Caántdih ubnit, jwiít chénat pah jwí táí jumbipna caá”, niíj jenah joinít, ñi ubuu. Páant ñi ubuchah, yéejat nihcan niít. **37** Obohjeéhtih, biíhboó “Áa wihcanni wã jumuhchah, chah ã tuibipna caá”, ã niíj jenah joí dée caá. Páant caanjéh niíj jenah joiná, bita caandíh í wutcah, ã jenah joyát pah chãjna, caanbút ã táí chãjna caá. **38** Pánihna, ded ã áa pínahdih ubnit, ã táí chãjna caá. Obohjeéhtih, ded caántdih ubcan, chah ã táí chãjna caá.

39 Dedh áa jumnih, mi áa ã wuncah, caandíh cádahcat caá náahap. Obohjeéhtih, mijeeh bóo ã wunchah, chéwat déedih ã watachah, ded biíh áa wihcannidih náahna, mi jwuhb áa jumuhchah,

ã túina caá. Obohjeéhtih, Jesúíhdihjeh mi ñíwi naáh. ⁴⁰ Weémboó nin pah wā niíj jenah joiná caá: “Mi jwúub áa jumcan, chah mi wēibipna caá. Túini Espíritu caá weemdih páant ã niíj jenah joyát tāutap be”, wā niíj jenah joiná caá.

8

Pāpnidih ī wāhni déep

¹ Buu, biíh ñi uábh joí daacátjidih wā jepahbipna caá. Nin pah ñit niíj uábh joyóp tají: “¿Pāpnidih ī wāhni déepdih jwiít Jesúíhwā jwī jeéméchah, ã taimi niít? Í pāpni cāacwā ī chānjijeh caá. Dedé wēpat wihsan caá”, jwī niíj jéihna caá”, ñit niíj daacáp tají. Páant niijnít, “Jwiít chah jéihnit caá”, niíj jenah joinít pah ñit daacáp tají. Páant ñi niíj jenah joyát bitadih teo wáacat pínah nihcan caá. Bitadih oinit, queétdih tainijeh naawát caá náahap.

² Ded “Weémboó nihatdih túi jéih beedáni caá”, niíj jenah joiná yuhna, yoobópdih ã jéihcan caá.

³ Obohjeéhtih, ded Diosboodih jéihni, caandíh oina, bitadih ã teo wáacbipna caá. Páant ã oyochah, Dios caandíhbüt jéihnit, “Caán wīih caá. Wā oini caá”, ã niijná caá.

⁴ “¿Pāpnidih ī wāhni déepdih jwī jeéméchah, ã taimi niít?” ñi niíj daacátjidih buu jwah wā jepahbipna caá. “Pāpni báadhni nihcan caá. Dios biícjeh caá báadhni”, jwī niíj jéihna caá. ⁵ Bitaboó dawádih “Nin wēpni, jwiítdih teo wáacni caá”, Í niíj jenah joiná caá. Biquína widhdih, caiwādih, yeodíhbüt páant ipsis niíj jenah joiná caá. Bita jeé doóbhñadih, máa nahnadih, nuñápwādihbüt páant ipsis niíj jenah

joiná caá. “Nin jwiítdih wẽp teo wáacni caá”, ī niijní, dawá ã jumna yuh caá. ⁶ Obohjeéhtih, jwiítboó nin pah jwī niij jéihna caá: “Dios biícjeh, caánboó jwī iip caá”, jwī niij jéihna caá. Caán nihatdih ãt chājap tajī. Jwiít cääcwädihbat ãt chājap tajī, äihwā jumna, caandíh jwī weñat pínah niijná. Jwī Maáh Jesucristo biícjeh caá. Caandíh Dios nihatdih chājat túutnit, jwiítdihbat ãt jumat túutup tajī, Diosdih jwī weñat pínah niijná.*

⁷ Obohjeéhtih, “Pápni báadhcán caá”, jwī niij jéihyechah yuhna, bitaboó, Jesúíhwā jumna yuhna, páant ī niij jéih jwahcan caá. Jesúsdih ī jepahat pínah jātih, pāpnidih “Jwiítdih wẽp teo wáacni caá”, niij jenah joinít, caandíh wēina, ī wāhni déepdih īpí jeémép tajī. Pánihna, buubat Jesúíhwā jumna yuhna, pāpnidih wāhni déepdih jeémpnit, pāpnidih ī jenah joiná caá. Obohjeéhtih, yoobópdih ī túi beh joi jwahcan caá. Páant niij jenah joinít, “Páant wā jeéméchah, yéejat jíib weemdih ã jumbipna caá”, ī niij jenah joiná yuh caá. ⁸ Obohjeéhtih dedédih jwī jeéméchah, jwī jeémpcahbät, Diosboó biíc yoobó jwiítdih ã enna caá. ⁹ Caán déepdih jwī jeéméchah, ã túuchah yuhna, bita Jesúsdih jáap jéihnidih jwīta yéaja tagaá. ¹⁰ Pápnidih ī weñat pebhna waadnít, caandíh ī wāhni déepdih bitajeéh jwī jeéméchah ennit, “Caánboó Jesúsdih túi jéihni páant ã jeéméchah, weemdihbat ã túina nacaá”, ã niij jenah joibípna caá. Obohjeéhtih, “Pápni ã wẽpna caá”, páantjeh niij jenah joinít, jwahb jeémpna, ã túi chājcan caá. ¹¹ “Weém túi jéihni caá”, niij jenah joinít, jwī jeéméchah, ã túina yuh caá. Obohjeéhtih, túi

* **8:6** Mal 2.10; Jn 1.3; Ro 11.36; Ef 4.6; Col 1.15-17

jéihnit jwī jumatdih jwī jūtat jíib, bita Jesúíhwā jwī úudwā panihnit, jáap jéihnidih jwī yéejabipna caá. Jesús queétdih ã wān wühchah yuhna, būudnít ï jumbipna caá. ¹² Jwī úudwā panihnitdih páant yéejanit, Jesucristodih caá jwī yéejanap.* ¹³ Pánihna, weémboó wā úudwā panihnitdih oinit, queétdih yéejacat túut niijná, pāpnidih wēinit ï wāhni déepdih wā jeémpcan niít.

9

Jesús ã naáwát túutnit ded pah ïjumat

¹ Jesús ã bohénitji biíc yoobó weembát Jesúsdih wā enep jī. Páant caandih wā enechah, weemdíhbüt ã naáwát túutap jī. Pánihna, ded pah wā chajíhichah, Jesúdboó ã wütuchah, ã túina caá. Weém caandih teo wāhni yeebdih ãih doonádih wā naáwáchah joinít, ñi jepahap jī.* ² Ñih doonádih jepahnit jumna, bitaboó “Pablo Jesús ã naáwát túutni nihcan caá”, ï niij jenah joyóchah yuhna, yeébboó weemdih ã wahatjidih ñi jéihna caá. Wā bohénachah joinít, jepahna, “Jesús ã wépatjih jwiítdih ã bohénap jī”, ñi niij jéihna caá.

³ Bitaboó nin pah ïpí niijná caá: “Caánboó Jesús ã naáwát túutni nihcan caá”, ï niijíchah yuhna, queétdih bohéra, ñi túut nūumátjidih wāpí naóhna caá. ⁴ Cäacwādih jwī bohénachah, jeémátdih bab-hbatdihbüt queétdih jwiítdih wāhat caá náahap. ⁵ Jesús úudwā, Pedrobut, nihat bita Jesús ã naáwát túutnitbut ï weha mána yaádh biícdih ï bohé jibichah, ded pah ï náahatdih ïpí wāhna caá.

* **8:12** Mt 25.45

* **9:1** Hch 9.3-6; 1Co 15.8; Gá 1.11-16

Jwiítbut áa jumna nihna, queét yaádhdihbüt jwī nūmah jibichah, jwī náahatdih yeebdíh wāhat ãta náahcan tagaá. ⁶ Nihat bohé jibnitdih ī bohénitboó dedé ī náahatdih īpī wāhna caá. Pánihna, weém Bernabéjīh jwī bohénachah, biíh tewatdih jwī teocat pínah niijná, jwiít chénat pahdih jwī náahatdih yeebdíh wāhat caá náahap. ⁷ Soldadowā queétjeh ī náahatdih īpī jíib chājcan caá. Í maátaboó queétdih īpī wāhna caá. Iguíh momnitboó ūih iguíh quehechah, īpī jeémpna caá. Nihat ovejawādih en daonítboó ūih ovejawādih īpī mao jeémpna caá.

⁸⁻⁹ Páant wā niiját jwiít cääcwā jwī jenah joyátjeh nihcan caá. Moisésji nin pah ãt niíj daacáp tajī: “Momo jiwi trigo tíibnadih ã caóh chāñuchah, ãih jacdih ñi chéoca bojoó, tíibnadih jeémíhna, ã jeémát pínah niijná”, ãt niíj daacáp tajī.* ¿Páant ã niíj daacát túutna, momo jiwidihjeh niít Dios ãt jenah joijíp?* ¹⁰ Nihcan caá. Jwiít bohé jibnitboodih ãt jenah joyóp tajī, cääcwādih jwī bohénachah, jwiítdih ī tái en dawát pínah niijná. Wápchidih teonit, jeémátdih īpī bidna caá. ¹¹ Jwiítbut momnit dée, yeebdíh Jesúih doonádih jwī tái bohénap jī. Páant jwī chājachah, jwī náahatdih yeebdíh wāhat ãt náahap ta yuh jī.* ¹² Pánihna, bita bohénitdih ñipī wāhat pah, jwiítdihbut wāhat caá náahap.

Obohjeéhtih, páant wāhat yeebdíh ã náahachah yuhna, ñi wāhcah enniti, jwiítboó jwī uúbh tac buugácap jī. Pánih uúbhcanjeh, bádí jwípī tewep jī. Jwī uúbúchah, nin pah ñita niíj jenah joi tágaá: “Pablowā bií déedih náahnitjeh, ë bohéra caá”, niíj

* **9:8-9** Dt 25.4 * **9:8-9** 1Ti 5.18 * **9:11** Ro 15.27

jenah joinít, jwī bohénachah, ñita joííhcan tagaá. Pánihna, yeebdíh bohéna, ded pah jwī náahatdih jwīpī ɻábhcap jī. ¹³ Obohjeéhtih, nindih ñi tái náhninaá: Dioíh muuná jaibínit, jwiít judíowā sacerdotewādih nuñápwādih jwīpī wāhna caá, Diosdih ñi cáo wāhat pínah niijná. Dios queét sacerdotewādih, bita caánboó teonitdihbüt ñi cáo jadhni déepdih át jeémát túutup tají.* ¹⁴ Pánihna, biíc yoobó jwī Maáh Jesucristo jwiít ãih doonádih naóhnitdih jwī bohénitdih át en dawát túutup tají.* ¹⁵ Páant ã wutuchah yuhna, weémboó yeebdíh wāpī ɻábhcap jī. Buabut páant niíj daácna yuhna, “Weemdih ñi teo wáacá”, niijná wā chājcan caá. Weém nuugüp wənna yuhna, wāta ɻábhcan tagaá. Wā ɻábúchah joinít, ñi wāhchah, “Weém jíib wihcanni Jesúih táiini doonádih wāpī bohéna caá”, wāta jéih niijcán tagaá.

¹⁶ “Jesúih táiini doonádih wā bohéát jíib, Dios ã enechah, weém chah táiini caá”, wāpī niíj jenah joicán caá. Obohjeéhtih, Dios weemdih ã bohéát túutatdih chājcan, tubit wāta jīgah tagaá.* ¹⁷ Wā náahat pahjeh ãih doonádih wā bohéna, wā bohénitboó weemdih ñi jíib chāyat pínahdih wāta bid tagaá. Obohjeéhtih, wā bohéíhichah, wā bohéíhcah yuhna, biíc yoobó ãih doonádih weemdih bohéát caá náahap. Ñi wutuchah joinít, ãih táiini doonádih wāpī bohéna caá. Pánih jepahnit, weemdih ã wāhni tewatjeh ã jumuchah, wā bohéát jíib wāpī bidcan caá. ¹⁸ Pánihna, jíib bidcanjeh bohéna, bádí wā wēina caá. Yeebdíh bohénitdih en dawát ã

* **9:13** Dt 18.1 * **9:14** Mt 10.10; Lc 10.7 * **9:16** Jer 20.9; Am 3.8

náahachah yuhna, weémboó wāpī wáhcan caá.

19 Páant wā bohénachah, cääcwaá jíib wāhcan, weemdih ī jéih wutcan caá. Bita ī weñat pínahdih chājcan, Dios ded pah ā bohéát tātat pahjeh wāpī bohéna caá. Obohjeéhtih, pánih chājna yuhna, bita ded pah ī jumatdih ennit, biíc yoobó wāpī jumna caá, weemdih wēi ennit, táini doonádih wā naawáchah joinít, ī jepahat pínah niijná. **20** Pánih chājna, wā úudwā panihnitá, bita judíowādih Jesúih doonádih bohénit, ded pah ī chājat biíc yoobó weembát wāpī chājna caá, wā naawáchah wēi joinít, Jesúsdih ī jepahat pínah niijná. “Nihat jwiít judíowā jwī nuowā ī wutatdih wā jepahcah yuhna, Dios weemdih ā tái enna caá”, wā niij jéihna yuhna, queétdih bohénit, jwī nuowā ī wutatdih wāpī jepahna caá. **21** Bita judíowā nihcannit Moisés ā wutatjidih jéihcannitdih bohéra, ded pah ī jumat pah biíc yoobó wāpī jumna caá, wā bohénachah wēi joinít, ī jepahat pínah niijná. Pánih jumna yuhna, Dios ā wutatdih wāpī yap yohcan caá. Ded pah Jesucristo weemdih ā wutuchah, caandíhbut wāpī jepahna caá. **22** Jáap jéihnitboodih bohéra, “Weém Jesúsdih chah jéihni caá”, wāpī niijcán caá. Queétdboó tái beh joi jwáhcan, “Nin pah chājnit, wāta yeej chāj tagaá”, niij jenah joinít, ī chājcatdih weembát wāpī chājcan caá, queétdih teo wáacat tāt niijná. Pánihna, nihat ī jumat biíc yoobó wāpī jumna caá, wā bohéátdih ī tái jepahachah, Dios queétdih ā tái ubat pínah niijná. **23** Jesúih táini doonádih nihat cääcwaá ī joyát pínah niijná, páant wāpī chājna caá. Pánih chājna, queéti jepahachah, Dios pebhboó jumna, jwiít biícdih jwī tái wēibipna

caá.

24 Dios pebhboó juibínít, chah táini ã wāhat pínahdih bidnit, nin baáckoó jum jwuhna, ded pah ã wutatdih ñi tái jepahaá. Nin pah ã jumna caá: Cääcwä ñáonit, nihat ï ñawachah yuhna, chah wépép ñáonidihjeh wéinit, tánidih ïpí wuhna caá. Pánihna, chah wépép ñáoni dée jwiítbüt Dios ã wutatdih tái chäjnit, ã pebhboó jwí juibínachah, jwiítdih wéinit, tánidih ã wühbipna caá. Pánih wépép ñáoni dée, Dios ã weñat pínahdih tái chäjat caá náahap. **25** Nin pahbut ã jumna caá: Ñáonitboó ñih bácahdih ïpí wëpana caá. Pánih wëpana, ñih bácahdih yéejaat pínahdih ïpí chäjcan caá. Cääcwä queétdih wéinit, náojíh péeb waoni jádudih ï wáhatdih ïpí bidna caá. Obohjeéhtih, pánih wáhni jádu waícanjeh ãpí wuhna bejna caá. Pánihat dée jwiítboo jwílh caolihdih yéejaíhcan, Diosdih uábhnit, ã naáwátdihbüt jwípí jenah joiná caá. Pánih chäjnit, ã pebhboó jwí juibínachah, tánidih jwiítdih ã wühbipna caá. Caán ã wáhni pínahboó ã buudcán niít. **26** Weémboó yoobópdihjeh ñáoni dée, Dios ã weñat pínahdihjeh chäjat túut nijjná, caandíh wäpí tái jenah joiná caá. Míic mao tíohnit yoobópdih ï mao chüuat pah, weembát Jesús ã wutatdih tái chäjat túut nijjná, Diosdih wä tái jenah joiná caá. **27** Ñáonit, míic mao tíohnit ñih bácahdih yéejacat túut nijjná, ï náahatdihjeh ïpí chäjcan caá. Páant ï chäjat pah, weembát wílh caolihdih yéejacat túut nijjná, wä náahatdih chäjcan, Dios ã weñat pínahdihjeh wäpí chäjna caá. Pánih chäjnit, Dios pebhboó wä juibínachah, “Bitadih ma bohénachah yuhna, dedé jíib wáhat pínah meemdíh ã wihsan

caá”, weemdíh ã niijcán niít.

10

Egipto baácmant jãóhnit ded pah īyapatji

¹⁻² Dios pebhboó jaibnít, jwiítdih wẽinit, táinidih ã wãhat pínahdih jwiít nihat jwĩ bidna caá. Pánih bidnit, jwiít judíowã jwĩ nœowã Egipto baácmant jãóhna, ded pah ī yapatjidih jwiítdih túi náhniat caá náahap. Queét nihat Moisésjeéh ī bejehah, Diosboó queétdih wapna, mah põh panihnjih ãt waáwáp wut jĩ.* Muj Mac Dhuñidih jõpanit, queét nihat Moisésjeéh Dios ãt cháuh bejat tûutup wut jĩ.* Pánih jumna, Moisésdih ït túi péenap wut jĩ.
³ Tútchi wihipoó jumnit, Dios ã wãhni jeémátdih nihat ïpí jeémép wut jĩ.* ⁴ Muj wihsah, mah ã bac júuwát pínah niijná, Dios Moisésdih bûdí jee dáhdih ãt mawat tûutup wut jĩ. Páant ã chãjachah, ã wãhni mahdih queét nihat ït babhbap wut jĩ. Jee dáhmant ït babhni mah ã bac júuwát dée, Jesucristobut Táini Espíritudih ãt wãháp wut jĩ. Í jéih encah yãhna, Jesús ïjeéh ã jib bejehah, ã wãhni Táini Espíritu queétdih ãt teo wáacap wut jĩ.*
⁵ Obohjeéhtih, queétdih Dios bûdí ã teo wáacachah yãhna, biquínajeh caandih ït jepahap wut jĩ. Bita dawá caandih jepahcannitdih wẽi encan, Dios queétdih ãt peéh chãjap wut jĩ. Pánihna, nihat Egipto baácmant jãóhnit, tútchi wihipoó jib bejna, páantjeh ït wãn beedép wut jĩ.*

* **10:1-2** Ex 13.21-22 * **10:1-2** Ex 14.22-29 * **10:3** Ex 16.35

* **10:4** Ex 17.6; Nm 20.11 * **10:5** Nm 14.29-30

6 Páant queét nihat ī yapatdih náhnina, biíc yoobó yeejép ī chājat pah jwī chājca boj jíh.* **7** Dios ã daacát tāutni tolíh, Éxodo ī niijnidih, nin pah ãt niij daacát tāutup tají: “Queét cāacwā ī pāpnidih wēinit, biícdih wēi jeémp babh máihna īt chājap wut jí”, ãt niijíp tají.* Páant ī yéej chājat pah, jwiítdih chājcat caá náahap. **8** Biíh láa biquína yaádh metnit, ií náah īt chājap wut jí. Páant ī ií náah chājat peéh biíc yeó jáapdihjeh veintitrés mil queétdih Dios ãt mawap wut jí.* Páant ī chājat pah, jwiítdih chājcat caá náahap. **9** Biíh láa, biquína nin pah Moisésdih ët niij jāihñap wut jí: “¿Dépanih tibeé jwiítdih Egipto baácmant ma ub júoh? Nin tátchi wihcpoó jwī yabh jibna caá. Dios jwiítdih ã tái en daocán caá”, ët niijíp wut jí. Páant niijnít, Diosdih tac baugána, caandih ët íjanap wut jí. Páant ī yéejat peéh, Dios maiwādih ãt wahap wut jí, queétdih ī chāác mawat pínah niijná.* Páant ī yapatdih jenah joinít, ī chājat pah jwiítdih chājcat caá náahap. **10** Biíh láa, biquína nin pah ët míic niijíp wut jí: “¿Dépanih tigaá Dios Moiséswādihjeh jwī maáta ãt chāj? Jwiít nihat biíc yoobó tainit jwī jumna caá”, míic niijnít, Diosdih ët jāihñap wut jí. Páant ī jāihñat peéh mawat pínah niijná, Dios ãih ángeldih ãt wahap wut jí.* Páant ī chājat pah, jwiítdih chājcat caá náahap.

11 Páant queét ī yapatji jwiít péeni yeó jáapna jumnitdih ã jéihyana caá. ī yapatjidih Moisés ã daacátjidih ennít, tái jenah joinít, biíc yoobó jwiítdih chājcat caá náahap. **12** “Weémboó Jesúsdih

* **10:6** Nm 11.4 * **10:7** Ex 32.6 * **10:8** Nm 25.1-18 * **10:9**
Nm 21.5-6 * **10:10** Nm 16.41-49

wā chah tāi jenah joiná caá. Dedé yéej chājat jenah joyát weemdih ã jū́wáchah yuhna, wā tāi jéih yap yohna caá”, niíj jenah joiná, ñi tāi chāja chaáh. Páant niíj jenah joiná yuhna, jon jātih moón ï chājat pah, ñi jwáub yéej chājmi nacaá. ¹³ Jwiít nihat biquí láana yeejép chājat jwī jenah joiná caá. Páant jwī yéej chājihichah yuhna, jwī yéej chājcat pínah nijjná, Dios jwiítdih ãpí teo wáacna caá. Pánih teo wáacna, namá déedih jwiítdih ãpí jáutna caá, jwī yap yohat pínah nijjná. Pánihna, ded pah jwī buejácatdih jéihnit, chah yeejépdih jāhnit, jwiítdih ãpí teo wáacna caá.

Pāpnidih wēicat

¹⁴ Wā chéenwā, nindih ñi tāi joyoó: Bita “Jwīih dios, jwiítdih teo wáacni caá”, ï niíj pāpnidih ï weñepboó bejcanjeh, queét ï chājat biíc yoobó yeebbát ñi chājca bojoó. ¹⁵ Yeéb tāi jéihnit jumna, ded pah ñi chājat pínahdih jéihyat tāut nijjná, nin wā naawátdih yeebjéh ñi tāi jenah joyoó: ¹⁶ Míic wáac juiñít, Jesúih meép panihni iguíh macdih babhni, ãih bácah panihni pandihbut biícdih jwī jeémátdih bainí yeebdih wā naóhbpna caá. Pánih babh, jeémpna, ã wan wāhatdih jenah joinít, “Túina caá”, jwípí nijjná caá. “Jwiítdih wan wāhna, jwiít ãjeéh tāi biícdih jwī jumchah, ã wēpat jwiítdihbut ã wāhna caá”, jwī niíj jéihna caá.* ¹⁷ “Jwī jeémpni pan biíc dahjeh ã jumat pah, jwiít nihat biícdih biíc bácah dée jwī jumna caá”, niíj jéihnit, caán pan dahdih biícdih jwípí jeémpna caá.

* **10:16** Mt 26.26-28; Mr 14.22-24; Lc 22.19-20

18 Jwiít judíowā ded pah jwī chājatdih ñi jenah joyoó: Dioíh muuná bejnit, nñépdih mao cáo wāhnit, Diosdih jwípí wēina caá. Caandih jwī wāhat táttimah, caán déepdih jeémpna, Diosjih biícwā jwī jumna caá. Bitabut pāpnidih ī wāhnijidih jeémpna, queétbüt caanjih biícwā ī jumna caá.*
19 Páant nijjnít, “Jwīh dios caá”, niíj pāpni, caandih ī wāhnibüt “Dedé wēpat ã jumna caá”, wā nijjcán caá. **20** Obohjeéhtih, dedé wēpat ã wihsah yehna, bita caandih jeémátdih wāhna, Diosdih jenah joicánjeh, nemépwāboodíhjeh jenah joinít, ī wāhna caá. Pánih wāh péanit, jwāub jeémpna, nemépwā biícdih ī jumna caá. Yeébboodíh nemépwā biícdih ñi jumatdih wā náah yaccan caá.* **21** Nemépwā biícdih jumna, Dios biícdih ñi jéih jumcan caá. Dios biícdih tāi jumat tāut nijjná, nemépwā biícdih jumcat caá náahap. Pánihna, nemépwādih ī wāhni jeémátdih ñi jeémpca bojoó. Caandih wāhni babhbatdihbüt ñi babhca bojoó. Jesucristo ã wān wāhatdih jenah joinít, caán biícdih jumat tāut nijjná, ãih meép panikhni iguíh macdih babhna, ãih bácah panikhni pan dahdih jeémát caá náahap.* **22** Pāpnidih wāhniji jeémátdih, Jesús ã wānatdih jenah joiní jeémátdihbüt jeémpna, jwī Maáhdih ñi íijana caá. ¿Yeébboó Diosdih chah wēpnit niít ñi jumap? ¿Ni yéejat ã peéh chājatdih ñi jéih jweimí naniít? Nihcan caá. Pánihna, ã íijatdih úumnit, nemépwādih ī wāhnijidih ñi jeémp, babhca bojoó.*

Bitadih oinit, teo wáacat

* **10:18** Lv 7.6 * **10:20** Dt 32.17 * **10:21** 2Co 6.15-16 * **10:22**
Ex 20.5; Dt 32.21

23 Biquína yeéb nin pah ñi niíj jenah joiná caá: “Jesucristodih jepahni jumna, ‘Ma chājca bojoó’, niiját weemdih ã wihcan caá. Weemdih yéej chājatjeh ã náahcan caá”, ñi niíj jenah joiná caá. Obohjeéhtih, biíh jwī chājachah, túini jumna yuhna, jwiítdihjeh, bitadihbüt ã teo wáaccan caá.*
24 Pánihna, jwī weñat pínahdihjeh chājcan, bitadih jwī teo wáacat pínahdih chājat caá náahap.

25 Déepdih jíib chājatboó jíib chājadih bejna, “¿Pápnidih ï wāhni niít? ¿Wā jeéméchah, ã táimi niít?” niíj uábh joicánjeh, jíib chājnit, ñi jeémé. **26** Jwī úip Dios níhatdih ã chājni, níhat ãih caá. Dedé jwī jeémát pínahdihbüt chājnit, jwiítdih ã wāhna caá. Pánihna, ã wāhnidih jwī jeéméchah, ã taina caá.*

27 Jesúsdih jéihcanni yeebdih ã n̄mah jeéméchah, bejnit, dedé ã wāhuchah, “¿Nin pápnidih ï wāhni niít?” niíj uábh joicánjeh, ñi jeémé. **28** Obohjeéhtih, Jesúsdih jáap jéihnibüt jumna, “Nin déep pápnidih ï wāhni caá”, yeebdih ã niijíchah joinít, caandih ñi jeémpca bojoó. **29** “Wā jeéméchah, ã taina caá”, niíj jéihna yuhna, jeémpnit, jwī Maáhdih jáap jéihniboodih yeéb ñita yéaja tagaá. Obohjeéhtih, “Ñi jeémpca bojoó”, wā niijíchah joinít, nin pah weemdih ñita niíj uábh joi tágaa. “Caandih wā jeéméchah ã týyatdih jéihna yuhna, ¿Dépanihna jáap jéihni ã jenah joyát pah weemdih chājat náah?* **30** Dedédih jeémpnit, ‘Ma wāhat taina caá, Paá’, wāpī niijná caá. Páant wā niijíchah yuhna, ¿Dépanihna, ‘Caandih jeémpnit, ma yéej chājna caá’, weemdih ma niíj?’” ñita niij tágaa.

* **10:23** 1Co 6.12 * **10:26** Sal 24.1; 50.12; 89.11 * **10:29** 1Co 8.7-12

31 Páant niíj naóhna, nin pah niijná caá wā chājap: Jwiít Jesúíhwādih tái chājat caá náahap, bita jwiítdih ennit, queétbüt Diosdih ī weñat pínah niijná. Pánihna, jeémp, babh, dedédih chājna, bita Diosdih ī wēi naáwát pínah niijná, tái chājat caá náahap. **32** Judíowā, judíowā nihcannit, Jesúíhwādihbüt yeejép ñi chāj júutca bojoó. **33** Weémboó dedé wā chājihna, nihat cāacwā ī tái jumatdih jenah joinít, wāpī chājna caá. Pánihna, Jesúsdih ī jepahachah, Dios queétdih ã tái ubat pínahdih bídí náah yacna, wā tái jumat pínahdih jenah joicánjeh, bita ñi tái jumat pínahdih wāpī jenah joiná caá.

11

1 Weém Jesucristo ded pah ã chājatjidih jenah joinít, biíc yoobó wāpī chājna caá. Páant wā chājat pah, yeebbát ded pah wā chājatdih ennit, biíc yoobó ñi chājaá.*

Míic wáacnit, ded pah ñi chājat pínah

2 Ded pah wā chājatjidih náhninit, yeéb biíc yoobó ñi tái chājna caá. Jesúíh doonádih jwī bohénachah joinít, páantjeh ñi tái jepahna caá. Páant ñi chājachah, yeebdíh wā wēina caá.* **3** Buuh biíhdih wā naóhbipna caá, yeéb Jesúíhwā míic wáacnit, ded pah ñi chājatdih ñi tái jéihyat pínah niijná. Nindih ñi náhninaá: Jwī íip Dios Jesucristo ã maáh caá. Jesús neoná ñi maáh caá. Neoná ñi weha mána yaádh ñi maáh caá. **4** Níih baácdih moón biíhdih jepahat júutna, níih waojíh yégueh chóojíh ñípī cáagna caá.

* **11:1** 1Co 4.16; Fil 3.17 * **11:2** 2Ts 2.15

Pánihna, Jesúih neonáboó ʉ́bhniit, Dios naáwátdih naóh yapanitbat jih cáagna, “Biíh caá wā maáh. Jesús nihcan caá”, niiját júutat dée chājnít, jwī Maáh Jesucristodih yeejép ī chājna caá. ⁵ Yaádhboó ʉ́bhna, Dios naáwátdih naóh yapanit, jih cáagcan, “Wājeéh bóodih wā jepahcan niít”, niiját júutat dée chājnít, ī weha mánadih yeejép ī chājna caá. Mi áa nihcannijeéh yeejép chājnih wili, nihat miíh waó yoóc boj yohnih dée mi jumna caá. ⁶ Yaádhboó ſih waojíh yégueh chóojíh cáaguíhcan, waó yoóc boj beedánih ī jumna naáh. Obohjeéhtih, boj beedáátdih tíicnit, ī jih cáaga naáh. ⁷ Diosdih ʉ́bhna, neonáboó Dios á nihat panihni jumna, ſih wao dáhjih cáagcat caá náahap. Páant ī cáagcan, “Diosjeh caá wā maáh. Caánboó chah túini caá”, ī niiját júutna caá. Yaádhboó cáagnit, “Wājeéh bóo túini caá. Caandih wā wēi jepahna caá”, ī niiját júutna caá.* ⁸ Dios cāacwādih jwíih chājna, newédih át jwíih chājap wut jī. Táttimah áih páwájíh yaddih át chājap wut jī. ⁹ Newédih chājnít, yaddih teo wáacni pínah nihcán wut jī. Obohjeéhtih, yadboodih newédih teo wáacnih pínah át chājap wut jī. Páant tigaá neoná maáh panihnit ī jumna caá.* ¹⁰ Yaádhdih wao dáh jih cáagat caá náahap, ī weha mánadih ī jepahat júutat túut niijná, Dioñ ángelwā ī wēi enat pínah bat niijná. ¹¹ Obohjeéhtih, neoná ī weha mána yaádh ī maáh ī jumchah yuhna, Jesúihwā jumna, Dios queét chénat pahdih biíc yoobó á enna caá. Pánihna, queétdih miic teo wáacat caá náahap. ¹² Dios newédih jwíih chājna, áih páwájíh yaddih át chājap wut jī. Buu yaádh caá neoná pínahdih ī

* **11:7** Gn 1.26-27* **11:9** Gn 2.18-23

weh jumna caá. Obohjeéhtih, Dios caá nihatdih ã chãjap.

13 Míic wáacnit, ded pah ñi jumat pínahdih tái jéiyat túut niijná, yeebjéh ñi jenah joyoó. Ñíh tátchinadih moón bitadih í jepahat jutíhna, ñih waojíh yégueh chóojíh ípí cágna caá. Pánihna, yaádhboó Diosdih uábhniit, í weha mánadih í jepahat jutña, queétdih waojíh cágat caá náahap. **14** Ñi cãtíh newé waó yoóc maátni ã dwúchah ennit, “¿Caánboó yad wili pah waó yoóc dwoná, ã tíccan niít?” ñipí niij jenah joiná caá. **15** Obohjeéhtih, yadboó waó yoóc maátni mi dwáchah ennit, “Miíh waó yoóc maátni dwoná, mi tái jígohma caá”, ñipí niij jenah joiná caá. Pánihna, miíh waó yoóc maátni dwonít, mijéeh bóodih jepahat jutña caá mi chãjap. **16** Páant wã naáwátdih ded biíhboó mácah ã naáwíhichah, nin pahjeh wã jepahna caá: Nihat jwiít yeebdíh bohént wã naáwátdih biíc yoobó jwípí bohéna caá. Nihat nin baácnadih moón Dioíhwâbt Diosdih weinit, biíc yoobó ípí chãjna caá.

Jesús ã wutni jeémátdih í tái chãjcat

17 Jesú^s ã wutni jeémátdih buu bainí wã naóhbipna caá. Míic wáacnit, Jesú^s ã wutni jeémátdih ded pah ñi jeémát doonádih joinít, yeebdíh wã weican caá. Jesú^s ã naáwátdih biíc yoobó chãjcan, caandíh ñi chah jenah joyát pínahdih míic teo wáaccanjeh, ñi míic yéejana caá. **18** Pánih míic wáacnit, Jesú^s ã wunatdih náhninit, biícdih jeémát túut niijná yuhna, ¿Dépanihna, biícdih ñi jeémpcan? Biquína dawá bií dee bíbohnit moh yéejnit biícdih í jeémíhcan caá. Bitaboó í chéenwã

biíc yoobó jenah joinítjeh biícdih ī jeémpna caá. Obohjeéhtih, biquína bitajeéh īpí tui jeémpna caá. Pánih nihat biícdih jeémpcan, ded pah Jesús ã bohéátdih ñi chājcan caá. ¹⁹ Obohjeéhtih, pánih jumna, det Jesúsdih tui jepahnitdih, det Jesúsdih tui jepahcannitdihbat ñi jéihna caá. Páant ñi chājcan, ñita jéihcan tagaá. ²⁰⁻²¹ Ni jeéméchah, bitadih pāicanjeh, ñi ub júóhni jeémátdih ñipí jeémpna caá. Páant ñi jeéméchah, biquína moh yeejnitboó bainí jeémátdihjeh bíbohnit, tui jeémp chūúhcan, nüugáp ī wüenna caá. Bitaboó bádí iguíh macdih ub júóhni, bitadih wāhcanjeh, ī babh máihna caá. Pánih chājna, “Jesús ã wütni jeémátdih jeémpna caá jwī chājap”, niijná yuhna, yoobópdih ñi niijcán caá. Æ wütni jeémát ã jumuchah, nihat ñi ub júóhni jeémátdih pāáhnit, biícdih ñita wēi jeémp tagaá. Pánih jeémpna, tui biícdih ãih bácah pah ñita jum taga. ²² ¡Ni jenah joyoó buca! ¿Dépanihna t̄bit nüugáp t̄babuchah yuhna, ñíih muáboojéh jum jwuhna, ñi jeémpcan? ¿Dépanihna bita Jesúíhwā páant yeejép ñi chāj? ¿Dépanihna Jesúíhwā moh yeejnitdih jīgah encanjeh ñi tíca? ¿Ded pah wā niijbí? ¿Páant ñi chājachah, yeebdíh wā wēimi naniít? Nihcan caá. Wā wēican niít.

Jesús ã wütni jeémát ded pah ã jumat

²³ Jesucristojeh nin pah weemdih ã jéihyanap jī, ã wān wāhatdih náhninit, ded pah pandih jeémp, iguíh macdih babhnit, jwī tui jeémát pínah niijná: Caandih eníhcannit ī teoni pínah chei Jesús ã bohénitdih át nümah jeémép wāt jī. Pánih jeémpnit, jwī Maáh Jesús pan júdudih ubnit, ²⁴ “**Nindih ma wāhat tuiña caá, Paá**”, niij péanit, ã bohénitdih

āt ñi wāhüp wāt jī. Pánih ñi wāhnit, nin pah
 āt niijíp wāt jī: “**Nin pan wīih bácah panihni caá.** Yeéb ñi yéejat jíib wā wān wāhbipna caá.
Pánihna, nindih jeémpnit, wā wān wāhatdih ñi náhninaá”, āt niijíp wāt jī. **25** Pánih jeémp péanit,
 Jesús pamapdihbut ub, uábhnit, nin pah queétdih
 āt niijíp wāt jī: “**Nin iguíh mac wīih meép panihni caá.** Wān wāhnit, jáap namá dee wā chājbipna
 caá, Diosjeéh ñi tái jumat pínah niijná. Wā wān
 wāhatdih ñi tái jenah joyóchah, Dios ñi yéejatdih
 ã yohbipna caá, iiguípna bejnit déedih ã pebhboó
 ñi bejat pínah niijná. Pánihna, iguíh macdih bab-
 hnit, weemdih ñi náhninaá”, Jesús ã bohénitdih
 āt niijíp wāt jī.* **26** Pánih pandih jeémp, iguíh
 macdih babhbat jumat pah “Jesús weemdih ã wān
 wāhatdih wā tái jenah joiná caá”, niiját júatna caá
 jwí chājap. Pánihna, Jesús ã jwáub dei júuwát pínah
 jātih páantjeh jwiít ãihwādih pandih jeémpnit, iguíh
 macdih babhbat caá náahap.

Jesús ã wātni jeémátdih ded pah ï jeémát pínah

27 Jesucristo ã wān wāhatdih tái jenah joinít, bita
 Jesúihwādih oinit, pandih jeémp, iguíh macdih bab-
 hbat caá náahap. Ded jenah joicángeh jeémpnit, bab-
 hna, Jesúih bácahdih ãih meépdihbut “Dedé pínah
 nihcan caá”, niijnít, caandih búd ã yéej chājna caá.
28 Ded ã jeémát pínah jātih, ã yéej chājatdih jenah
 joyát caá náahap. Pánih jenah joinít, ã yéejatdih
 Diosdih naóh péanit, ã jeémé naáh. **29** Jeémpnit, nin
 pah jenah joyát caá náahap: “Nin pan Jesúih bácah
 panihni, nin iguíh mac ãih meép panihnidih enna,

* **11:25** Ex 24.6-8; Jer 31.31-34; Mt 26.27-28

wā yéejat jíib weemdíh ã wān wāhatdih wā náhnina caá”, niíj jenah joí, jeémpnit, ã babhba naáh. Páant niíj jenah joicán, dedé yéejatdih naóhcan, ã jeéméchah, Diosboó caandíh ã peéh chājbipna caá.

³⁰ Jesú斯 ã wātni jeémátdih túi jenah joicánjeh ñi jeémát jíib, dawá tabáp chājhñit, bitabut ñi wānah bejep wāt jī. ³¹ Obohjeéhtih, yeebjéh ded pah ñi yéejatdih jenah joinít naáwáchah, Diosboó yeebdíh ãta peéh chājcan tagaá. ³² Pánihna, Dios bāu yeebdíh peéh chājnit, bohéna caá ã chājap, tāttimah iiguípna ñi bejcat pínah nijjná.*

³³ Wā áudwā panihnitá, Jesú斯 ã wātni jeémátdih jeémát tāut nijjná, míic wāacnit, nihatdih pāinit, biícdih ñi túi jeémé. ³⁴ Nuuqáp tābanitboó ñih māuoboó jum jwāhna, ñi jeémp wād jum naáh. Pánihna, tānijeh ñi jeémé, Dios yeebdíh ã peéh chājcat pínah nijjná.

Ñi pebhna jāibínit, biíh ñi uábh joí daacátjidih wā jepahbipna caá.

12

Táini Espíritu ã jéihyaat

¹ Bāu Táini Espíritu ã jéihyaatnadih ñi uábh joyátdih wā jepahbipna caá, ñi túi jéihyat pínah nijjná. ² Nindih ñi náhninaá: Yeéb Jesucristodih ñi jepahat pínah jātih, nemépwā ñi maáh ñi naowādih yeenit, ã jéih jepahcah yāhna, yeéb Corinto tātchidih moondih pāpnitdih ãt uábat tāutup tajī. ³ Ded Táini Espíritu ã wēpatjih naóhni, ded nemépwā ñi wēpatjih naóhnidihbāt ñi jéihyat pínah nijjná, nin pah wā niíj daácna caá: “Táini Espíritu

* ^{11:32} Dt 8.5; He 12.5-11

ã wẽpatjih naóhnit, ‘Jesucristo yeejép caá’, ñ niijcán niít. Obohjeeéhtih, nemépwāboó ñ wẽpatjih naóhnit, ‘Jesucristo Dios wüäh, jwī Maáh caá’, ñ jéh niijcán niít”, wā niijná caá.

⁴ Táini Espírituboó jwiít Jesúíhwādih teo wáacna, mácah jéihyatnadih ãpí wāhna caá. Obohjeeéhtih, jéihyatna mácah ã jumuchah yuhna, caán Táini Espíritujeh páant ãpí teo wáacna caá. ⁵ Ded pah bitadih jwī teo wáaquíhichah, mácah ã jumuchah yuhna, jwī Maáh Jesúsjeh jwiít nihatdih ñ teo wáacat túutna caá. ⁶ Bitadih mácah jwī teo wáacachah yuhna, Dios ã wẽpatjihjeh jwiít nihat jwī jéh teo wáacna caá. ⁷ Jwiít nihat Jesúíhwādih Táini Espíritu ã wẽpatjih ãpí teo wáacna caá, jwiítbut bita ãihwādih jwī teo wáacat pínah niijná. ⁸ Biquína ã wẽpatjih, “Nin pah meemdih chājat caá nāahap”, ñ niíj jéh naóh yapana caá. Bita ã wẽpatjih ded pah yapatdih, ded pah yapat pínahdihbut ñ túi jéh naóh yapana caá. ⁹ Bita ã wẽpatjih, Diosdih chah jenah joinít, biíhdih ñ jéh teo wáacna caá. Bitabut wünnitdih teo jāhanit, ñ jéh booana caá. ¹⁰ Bitabut cāacwā ñ jéh chājca naáhdih ñ chājna caá. Bita Dios ã naáwáchah, ñ jéh naóh yapana caá. Bita ded Táini Espíritu jumnidih, ded nemép jumnidihbut ñ beh enna caá. Bitabut ã wẽpatjih mácah wéheatjih ñ jéh naóhna caá. Bita mácah wéheatjih ñ naáwáchah joinít, ñ jéh naóh yapana caá. ¹¹ Pánihna, nihat mácah ã jumuchah yuhna, Táini Espíritujeh ã weñat pínahdih chājnít, queét nihatdih ãpí teo wáacna caá.*

Jesúíhwā biíc bácah pah jwī jumat

* **12:11** Ro 12.6-8

12 Jw̄iih bácah biícjeh ã jumchah yuhna, téihyana jum, quíib dahna jum, jítchana jum, moli chónabut ã jumna caá. Obohjeeéhtih, dawá ã jumchah yuhna, nihat jw̄iih bácahdih jumnjeh caá. Pánihat pah, jwiít Jesúíhwā dawá jumna yuhna, jwiít nihat biícdih ãih bácah dée jw̄i jumna caá.* **13** Biquína judíowā, bita judíowā nihcannitbut jum, biquína teo wñhnit, bita teo wñhcannitbut jw̄i jumna caá. Obohjeeéhtih, jwiít nihat mácah jw̄i jumchah yuhna, jwiítdih teo wáacni Túini Espíritu biícjeh jumna, jwiítdih waadnít, jwiít nihatdih biíc bácah pah ãt chajap taga.

14 Jw̄iih bácahdih jumni biícjeh nihcan, dawá ã jumna caá. **15** Jw̄iih jítcha wéheni nihna, “Caán téihya chah táini caá. Weémboó téihya nihcan, nin bácahdih jumni pínah nihcan caá”, ã nijíchah yuhna, bácahdih jumni páantjeh ãta jum tagaa. **16** Jw̄iih molítboó “Weém quíib dah nihcan, nin bácahdih jumni pínah nihcan caá”, ã nijíchah yuhna, bácahdih jumni páantjeh ãta jum tagaa. **17** Obohjeeéhtih, jw̄iih bácahdih quíib dahjeh jumna, molít wihcáh, ¿ded pah tigaá jw̄ita jéih joí? Molítjeh jumna, wñác íit wihcáh, ¿ded pah tigaá jw̄ita jéih jõí? **18** Pánihna, nihat bácah jumnidih jw̄i náahna caá. Diosboó táí jéihni jwiítdih chajni ded pah ã náahatdih nihat jw̄iih bácahdih jumni pínahdih ãt chajjip taga, jw̄i táí jumat pínah nijjná. **19** Jw̄iih bácahdih quíib dahjeh, jítchajeh, téihyajeh ã jumchah, jw̄ita jéih jumcan tagaa. **20** Pánihna, dawá bácahdih jumni ã jumchah yuhna, biíc bácahjeh ã jumna caá.

* **12:12** Ro 12.4-5; Ef 4.14-16

21 Jwīih quiib dahboó “Weém nihat jéihni caá. Dedé weemdih jüdhcan caá. Pánih jumna, caán téihya ã teo wáacat pínahdih wā náahcan caá”, ã nijíchah yuhna, ã teo wáacat ã náahna caá. Jwīih wao dáhboó “Dedé weemdih jüdhcan caá. Pánih jumna, caán jítchadih wā náahcan caá”, ã nijíchah yuhna, caandih ã náahna caá. **22** “Wīh bácahdih jumni tái wěpcanni caá”, jwī niíj jenah joiníboó chah ã náahna caá. **23** “Túi jígohcanni caá”, jwī niíj jenah joiná, táini yéguehdih jwīpī d̄oná caá, tái jígohat túut niijná. Tíicnit, jwīpī jähna caá, bita ī encat pínah niijná. **24** “Bita ī enechah, dedé pínah nihcan caá”, jwī niíj jenah joinídih jwīpī jähcan caá. “Wěpcanni caá. Tái jígohcanni caá. Tíic náah jumni caá”, jwī niíj jenah joinídih chah jwīpī tái en daoná caá. Páant tigaá Dios ãt chājap taga, **25** míic jūihñat dée wihsanjeh, nihat ã tái míic teo wáacat pínah niijná. **26** Pánihna, jwīih quiib dah t̄ubna, nihat bácah ã t̄ubana caá. Quiib t̄ubat ã yayáchah, nihat jwīih bácah ã táina caá.

27 Yeéb nihat Corinto tátchidih moón Jesúíhwā ãih bácah dée ñi jumna caá. Pánihna, jwīih bácahdih jumni nihat ã chājat pínah mácah ã jumat pah, yeebbát Jesúíh bácahdih jumnit dée, ñi chājat pínahbut mácah ã jumna caá. **28** Nihat Jesúíhwā biícdih jumnit, Táini Espíritu ã wěpatjih mácah jéihyatnadih Dios ãt wāhup taga. Dios ã jwīih ñílonitboó Jesús ã naawát túutnit ī jumna caá. Táttimah, Dios naawátdih naóh yapanit ī jumna caá. Táttimah, ã naawátdih bohénit ī jumna caá. Táini Espíritu ã wěpatjih cǎacwā ī jéih chājca naáhdih biquína ī chājna caá. Biquínabooó

wənnitdih teo jāha uábhniit, ã wēpatjīh ī jéih booana caá. Bitaboó, bitadih jīgah ennit, īpī teo wáacna caá. Bitaboó, cāacwādih túi waóhnit pínah ī jūmna caá. Bitaboó, ã wēpatjīh, mácah wéheatjīh ë naóhna caá.* **29** Yeéb nihat Jesús ã naáwát tāutnit nihcan caá. Nihat Dios naáwátdih naóh yapanit pínah, nihat ã naáwátdih bohénit pínah, nihat wēp chājnít pínahbut nihcan caá. **30** Nihat booanit pínah, nihat mácah wéheatdih naóhniit pínah, nihat mácah wéheatdih jwáub tāut nuúm naóh yapanit pínahbut nihcan caá. **31** Jwiít biquínadid nihat jéihyatna ã wiħcan caá. Diosjeh caá ãih cāacwādih ã jéihyana caá. Chah tāini jéihyat pínahdih bidna, jwiít nihatdih caandih bádí uábat caá náahap. Obohjeéhtih, bitadih jwī oyat pínah caá chah náahap. Pánih oina, Táini Espíritu ã wēpatjīh bitadih jwī tāi teo wáacbipna caá. Jwī oican, Táini Espíritu jwiítdih ã teo wáacachah yuhna, bitadih jwī túi teo wáaccan niít.

13

Oyat

1 Táini Espíritu ã wēpatjīh mácah wéheatjīh wéhenit, bita ë wéheat, ángelwā ë wéheatjīh wéhena yuhna, bitadih jwī oicah, dedé pínah nihcan caá. Yéej yáaatjeh caá. **2** Táini Espíritu ã wēpatjīh Dios ã naáwáchah, jwī jéih naóh yapana yuhna, bitadih jwī oicah, dedé pínah nihcan caá. Ded pah Dios ã jumatdih, ã chājat pínahdihbut tāi jéihna yuhna, bitadih jwī oicah, dedé pínah nihcan caá. Jwiít cāacwā jwī jéih chājca naáhdih Dios ã wēpatjīh jwī

* **12:28** Ef 4.11

jéih chājat pínahdih tái jenah joiná yuhna, bitadih jwī oicah, Dios ã enechah, dedé pínah nihcan caá.* ³ Nihat jwī bíbohatdih moh yéejnitdih jwī wūhchah yuhna, Jesúh doonádih jwī naawát peéh bita jwiítdih ī cawachah yuhna, bitadih jwī oicah, Dios jwiítdih wēi encan, tainidih ã wūhcan niít.

⁴ Bitadih oina, ded pah jwiítdih ī yéej chājachah yuhna, yéej chāj jwūubacan, tainijeh jwī jumbipna caá. Bitadih oina, jīgah ennit, jwī teo wáacbipna caá. Queétdih oina, īih bií déedih en ñinahcan, ded pah ī tái yapachah, jwī íijcan niít. Pánih oina, queét jwiítdih ī wēi enat pínah nijiná, ded pah jwī tái jumat, jwī tái yapat, jwī tái chājatdihbut jwī naóhcan niít. “Weém nihat jéihni caá. Dedé judhdat weemdhíh wihsan caá”, nijiní pah jwī jumcan niít.

⁵ Bitadih oina, queétdih jwī tícacan niít. Pánih oina, chah tainidih jwiítjeh bíbohat téut nijiná, jwī bidcan niít. Pánih oina, ded pah jwiítdih bainí yeejép ī chājachah yuhna, waícanjeh jwī íijcan niít. Jwiítdih ī yéej chājatjidih jwī quíib būadbípna caá. ⁶ Bitadih oina, yeejép ī yapachah, yeejép ī chājachahbut, jwī wēican niít. Obohjeéhtih, taini ī yapachah, yoobópdih ī chājachahbut, jwī wēibipna caá. ⁷ Bitadih oina, ī yéej chājat doonádih bitadih naóhcan, ī tái chājíhatdih jenah joinít, Dios queétdih ã téut nuumát pínahdih jwī tái jenah joí cá dahcan niít. Pánihna, ded pah jwī yapachah yuhna, jwī oi cá dahcan niít.

⁸ “Ñi míic oyoó”, niíj wətnit, Dios “Páant bóojeh tigaá. Yeebdíh bū oyat náahcan caá”, ã ni-

* **13:2** Mt 17.20; 21.21; Mr 11.23

ijcán niít. Obohjeéhtih táttimah, Túini Espíritu ã wépatjih Dios naáwátdih naóh yapaat, mácah wéheatjih naáwátbüt, ded pah yapatdih, ded pah yapat pínahdih jéihyatbut dedé náahat ã wihsan niít.

⁹ Nin baácboó jum jwahna, Túini Espíritu ã teo wáacachah yuhna, nihatdih tái jéih beedácan, nihat Dios naáwátdihbut tái yoobópdih jwí jéih naóh yapanacan caá. ¹⁰ Obohjeéhtih, Jesucristo, tái yoobát jumni, ã jwáub dei júuwáchah, nihatdih jwí jéih beedábipna caá.

¹¹ Nin pah jwí jumna caá: Weém wébít jumna, wébít ñ jenah joyát, ñ wéheat pahbut, weembát jenah joinít, wá wéhenap jí. Obohjeéhtih, buu behe jumna, wébít ñ chajat pah wá chajcan caá. ¹² Nin pahbut ã jumna caá: Máa quenalih naajih jwí tái míic encan caá. Pánihat dée Diosdih buu jwí jéih encan caá. Táttimah, jwiít chénaboó caandih jwí míic jwáah enbipna caá. Nin baácboó jum jwahna, Diosdih jwí jéih beedácan caá. Obohjeéhtih, á pebhboó juibína, jwiítdih buu ã jéih beedáát pah, jwiítbut caandih jwí jéih beedábipna caá.*

¹³ Nin baácboó jum jwahna, jwiítdih nin pah chajat caá náahap: Diosdih tái jenah joí cádahcan, jwiítdih ã tái chajat pínahdih páantjeh náhnina, caandih, bitadihbüt oi cádahcat caá náahap. Obohjeéhtih, oyat caá jwiítdih chah náahap.

14

Mácah wéheat, Dios naáwátdih naóh yapaat

¹ Míic oyat jwiítdih chah ã náahachah yuhna, Túini Espíritu ã jéihyaatnadibut jwiítdih bidat caá

* ^{13:12} 1Jn 3:2

náahap. Dios naáwátdih naóh yapaat wēpatdih chah bidat caá náahap, míic wáac j̄uinít, ñi jéih míic teo wáacat t̄áut niijná. ² Mácah wéheatj̄ih naóhnitboó cääcwätdih wéhecan, Diosdihjeh ī wéhena caá. Túini Espíritu ã wēpatj̄ih, Dios ã jéihyaatdih ī naáwächah yahna, nihat cääcwaā īp̄ beh joicán caá. ³ Obohjeéhtih, Túini Espíritu ã wēpatj̄ih Dios naáwátdih naóh yapanitboó cääcwäboodih ī wéhena caá. Diosdih chah ī t̄ái jenah joyát pínah niijná; ded pah queétdih ã chäjat t̄áutatdih chah t̄ái beh joinít, ī jepahat pínah niijná; ī j̄igahatdih, ī úumatdihbut ã yayát pínah niijná; páant ī nuíj naóh yapania caá. ⁴ Mácah wéheni ãih caolihdihjeh Túini Espíritu ã teo wáacna caá. Obohjeéhtih, Dios naáwátdih naóh yapaniboo Dioíhwā wáac j̄uinítdih ã teo wáacna caá.

⁵ Yeéb nihat mácah wéheatj̄ih ñi wéheatdih náah yacna yahna, Dios naáwátdih naóh yapaatdih chah wā náah yacna caá. Naóh yapaniboo Dioíhwätdih chah ã teo wáacna caá. Obohjeéhtih, mácah wéheatj̄ih naóhni, caandih jwúub t̄áut nüemnij̄ih biícdih naóhni, Dios naáwátdih naóh yapani biíc yoobó ãihwätdih ī teo wáacna caá. ⁶ Wā úudwā panihnitá, weém ñi pebhboó j̄uibinit, mácah wéheatj̄ihjeh wā naáwächah, yeebdih ãta teo wáaccan tagaá. Obohjeéhtih, ded pah Dios ã jéihyaatdih naóh yapanit, ded pah jwī chäjat pínahdih naóh bohéinit, yeebdih wā t̄ái teo wáacap j̄i.

⁷ Nin pah ã j̄umna caá: Pelatdih, chío nahdih yoobópdih jwī póojcah, joinítboó jwī póojatdih ī beh joicán niít. Bíitatdihbut yoobópdih jwī bíitcah, bitaboó jwījeéh ī jéih eocan niít. ⁸ Póojat nahdih

yoobópdih jwī póojcah, joinítboó beh joicán, míic mawatdih teo wáacadih ī bejcan niít. ⁹ Pánihat dée, joinítih wéheatjīh yoobópdih ñi naóhcah, ī beh joicán niít. Ñi naáwáchah yuhna, queétdih dedé pínah nihcan niít. ¹⁰ Nin pahbüt ã jumna caá: Nin baácboó dawá wéheatna ã jumna caá. Cäacwā ñih wéheatjījhjeh wéhena, ī míic beh joiná caá. ¹¹ Obohjeéhtih, weemdih naóhniíh wéheatdih beh joicán, jwī jéih míic wéhecan caá. ¹² Pánihat pah, joinítih wéheatjīh naóhcan, ī beh joicáh, yeebbút queétdih ñi jéih teo wáaccan caá. Pánihna, Dioíhwādih teo wáacat pínah niijná, Túini Espíritu ã wāhni jéihyaatnadih bádí ñi bidíi.

¹³ Dioíhwādih teo wáacat tāut niijná, mácah wéheatjīh naóhniboodíh jwāub tāut nūumát pínahdihbüt uábát caá náahap. ¹⁴ Beh joicán yuhna, wīih caolihboó mácah wéheatjīh wā tái uábhna caá. Páant wā uábúchah, wīih caolihdih ã teo wáacna caá. Wīih wéheatjīh wā uábúchah, wīih jenah joyátbootdih ã teo wáacna caá. ¹⁵ Pánihna, mácah wéheatjīh uábhniit, wīih wéheatjīhbüt wā uábbipna caá. Mácah wéheatjīh eonit, wīih wéheatjīhbüt wā eobipna caá. ¹⁶ Míic wáac juinít, mácah wéheatjījhjeh Diosdih ñi weñechah, jéih jwuhcanni ñi cātih jumna, ñi naáwátdih beh joicán, “Páant tigaá”, ã jéih niijcán niít. ¹⁷ “Táina caá, Maá”, yoobópdih ñi niijíchah yuhna, ñi niiját caán jáap juiníbootdih ã teo wáaccan niít. ¹⁸ Mácah wéheatjīh yeéb ñi uábát chah weémboó pánih uábhna, wēinit, “Táina caá, Paá”, Diosdih wāpí niijná caá. ¹⁹ Obohjeéhtih, pánih uábhna yuhna, Jesúíhwā jwī míic wáac juinít, yeebdíh ã teo wáacat

pínah niijná, daocánni jecnabitjeh ñíih wéheatjíh naóhna, chah wāta wěi tagaá. Diez mil jecnadih mácah wéheatjíh wā naáwáchah yuhna, yeebdíh ã teo wáaccáh, wāta wěican taga.

20 Wā t̄udwā panihnitá, wébít ï jenah joyát pah ñi jenah joicá bojoó. Obohjeéhtih, yéej chājatdih jenah joicánnit ï j̄amat pah yeebbút biíc yoobó ñi jumúá. Behnit ï jenah joyát pah mácah wéheatna ded pah ã j̄amat pínahdih táí jenah joinít yeebdíh j̄amat caá náahap. **21** Yeébboó nin pah ñipí niíj jenah joiná caá: “Dios weemdih táí wěinit, mácah wéheatdih ãt jéihyanap be”, ñi niíj jenah joiná yuh caá. Obohjeéhtih, Dios ã wěi enat júutat pínah nihcan caá. Dios naáwátdih naóh yapani Isaías nin pah ã niíj daacátjidih ñi túi jenah joyoo: “Dios nin pah ã niijná caá: ‘Wíih judíowādih peéh chājat túut niijná, ï pebhna biíh baácdih moondih wā wahbipna caá. Jätih wā naáwátdih naóh yapanit judíowā ïih wéheatjíhjeh ï naáwáchah yuhna, ï jepahcap jí. Buu peéh chājat túutna, judíowā ï wéheatdih wéheccannit ï naáwáchah, páantjeh weemdih ï jepahcan niít’, jwí Maáh ã niijná caá”, Isaías ãt niíj daacáp tají.* **22** Pánihna, mácah wéheatna Dios áihwādih ã wěi enat júutat pínah nihcan caá. Ñi míic wáac juyúchah, caandih jepahcannitboó mácah wéheatnadih joinít, Isaías ã daacátjidih náhninit, Diosdih ï jepahcatji jíib ã peéh chājat pínahdih ï jenah joibípna caá. Obohjeéhtih, yeéb Jesúíhwāboó Dios naáwátdih ñi naóh yapanachah joinít, yeebdíh teo wáacnít, jepahcannitboodíh ã teo wáaccan niít. **23** Míic wáac juinít,

* **14:21** Is 28.11-12

yeéb dawá mácah wéheatjíh ñi naáwáchah, bita jéihcannit, Jesúsdih jepahcannitboó waád juinít, “Queét mácah wéheatjíh naóhnit jenah joicánnitjeh caá”, 1 niíj jenah joibípna caá. 24-25 Obohjeéhtih, yeéb Dios naáwátdih ñi naóh yapanachah joinít, Jesúsdih jepah jwuhcanni nin pah ã niíj jenah joibípna caá: “Weém yéejni caá. Dios ninboó jumnit, wā jenah joyátdih jéih beedáni jumna, nit-dihbüt ãt jéihyanap taga”, ã niíj jenah joibípna caá. Páant niíj jenah joinít, bódicha caj yoh ñajnit, “Dios, meém nihat jéihni, túini caá”, niijnít, Jesúsdih ã jepahbipna caá.

Wáac juinít, túinijeh jumat

26 Diosdih weñat túut niijná, míc wáac juinít, túinijeh châjat caá náahap. Yeéb nihat ñi naáwáchah, ã túina caá. Obohjeéhtih, nihat biícdih ñi niijcá bojoó. Túini Espíritu biquínadid ewat ã wáhuchah, Diosdih wëi ewat caá náahap. Biíhdih bohéátdih ã wáhuchah, naáwát caá náahap. Biíhdih Túini Espíritu ã jéihyanachah, caandíhbüt naáwát caá náahap. Biíhdih Túini Espíritu ã wëpatjíh mácah wéheatjíh ã naáwáchah, jwáub túut nuumnaáwát caá náahap. Pánihna, Túini Espíritu ded pah ã teo wáacachah, Jesúsdih chah tái jenah joyát túut niijná, yeebdíh naáwát caá náahap. 27 Mácah wéheatjíh naáwíhna, chénewä, biíc peihcannitjeh biquínajeh 1 naáwá naáh. 1 naáwátdih jwáub túut nuumnibüüt ã naáwá naáh, yeéb nihat ñi beh joyát pínah niijná. 28 Obohjeéhtih, mácah wéheatdih jwáub túut nuumni pínah wihscah, wáac juinítdih ã naóhca bojo naáh. Caanjéh caolih diítboó Diosdih ã uábá naáh.

29 Táini Espíritu ã teo wáacachah, Dios naáwátdih biquína ï naóh yapana naáh. Queét ï naóh yapanachah, joinítboodih táí jenah joyát caá náahap, “¿Táini Espíritu ã naáwát túutni niít?” niíj jéiyat túut niijná. **30** Páant ã naáwáchahjeh, biíhdih Táini Espíritu ã naáwát túutuchah, jwíih naóhniboodih yayát caá náahap, biíh jwuh ã naáwát pínah niijná. **31** Nihat biícdih naóh yapacan, biquínajeh nihat naóh yapaat caá náahap, nihat míic wáac juinítboó ï bohéát pínah, ï weñat pínah, chah ï túí jumat pínah niijná. **32** Táini Espírituboó ã naáwát túutuchah joiná, naóhni pínahboó “¿Débólíh caá wā naóhbi, queétdih wā túí teo wáacat túut niijná?” niíj jenah joyát caá náahap. **33** Páant niíj jenah joiná, Dios ã náah yacat pah táinijeh ñi naóh yapabipna caá.

Diosboó nihat Jesúíhwā míic wáacnitdih táinijeh ã chāyat túutat pah, yeebdíhbüt biíc yoobó ã náah yacna caá. **34** Pánihna, míic wáacna, Dios ã wħtatji pah ï weha mánadih jepahna, ñi weha mána yaádh laihcanjeh ï joí chħádu naáh. **35** Uħbh joúħna, īħ mħauná jwáub juibinitjeh, ï weha mánadih ï uħbh joyó naáh. Yaádhboó pánih wéħena, bita wáac juinít ï túí joí ñħħanátdih ï yéejanachah, ã túican caá. **36** Yeéb míic wáacnit, ded pah ñi túí jumat pínahdih páant wā naáwátdih joíħcan, nindih ñi túí jenah joyoó: Jesúíh táini doonádih yeebboó naóh waóhniit nihcan caá. Yeebjéh caandih jepahnit nihcan caá. Pánih waóhniit nihcan, nihat biíh tħitchinadid moón Jesúíhwā yeebdíh ï waáwáchah, ded pah īp̄i chāyatdih náhninit, yeebbát biíc yoobó ñi chājaá.

37 Ded “Weém Táini Espíritu ã wēpatjih Dios naáwátdih naóh yapani caá. Æ wēpatjih weemdih

ãpĩ jéihyana caá”, niíj jenah joiníboó “Dios ã wáatdih ded pah jwĩ míic wáacatdih Pablo yoobópdih ã naóh yapanap be”, ã niijí naáh. **38** Obohjeéhtih, wã naáwátdih ã joyáh bojochah, bita caandíhbüt ï joyáh bojo naáh.

39 Pánihna, wã úudwã panihnitá, Dios naáwátdih naóh yapaat túut niijná, Táini Espíritu ã teo wáacat pínahdih bádí ñi úubá. “Mácah wéheatjih ñi naóhca bojoó”, niijcát caá náahap. **40** Ni jenah joyát pah-jeh chãjcan, Dios ã wáat pah táinijeh chãjat caá náahap.

15

Jesús ã boo pød júuwát

1 Búu wã úudwã panihnitá, Jesúih dooná yeebdíh ded pah wã naáwátdidih wã jwáub náhniabipna caá. Caán doonádih jwíih jepahnit, búubüt jenah joinít ñi jumna caá. **2** Caán doonádih ñi jepahachah, yeéb iiguípna bejnit déejidih Dios át táí úbap taga. Caán naáwátdih joí cádahcan, ãjeéh jumat túut niijná, Dios pebhboó ñi bejbipna caá. Obohjeéhtih, caandíh cádahna, ñi jwíih jepahatji dedé pínah nihcan niít.

3 Weemdíh jéihyani doonádih yeebdíh wã jwáub naáwáp jí. Oboh jumni naáwájtih nihcan caá. Dios ã nijjátji pah biíc yoobó Jesucristo jwĩ yéejat jíib át wñen wñháp wñt jí.* **4** Páant ã wñnat tåttimah, ãih bácahdih ï yohochah, biíc peihcanni yeó jáap tåttimah, Dios ã nijjátji pah, át jwáub boo pød júuwáp wñt jí.* **5** Pánih boo pød júóhniji, Pedrodih át jígohop wñt jí.* Tåttimah, ã bohénitjidihbüt át

* **15:3** Is 53.5-12

* **15:4** Sal 16.8-10; Mt 12.40; Hch 2.24-32

* **15:5** Lc 24.34

jígohop wat jí.* ⁶ Táttimah, ãihwã quinientos chah ñ míic wáac jayúchah, queétdihbut ãt jwáub jígohop wat jí. Biqúna queét ennitjiboó ñ wanuchah yuhna, nihat bitaboó páantjeh ñ báadh jwuhna caá. ⁷ Táttimah, ã ud Santiagodih ãt jígohop wat jí. Páñih jígohnit, nihat ã naáwát táutnitedihbut ãt jígohop wat jí.

⁸ Páñih jígohniji jeáboó ã púuh laab béjat táttimah, yeejép wā chāj jwuhuchah, wā jepahat pínah jātih, weemdíhbut ã jígohop jí. Páant ã jígochahjeh, ã boo pud jūuwátdih túi jenah joinít, caandíh wā jepahap jí.* ⁹ Jesúhwādih tabit yeejép wā chājachah yuhna, Jesús weemdíh jígohnit, ãih doonádih ã naóh jibat táutup jí.* ¹⁰ Páant wā jmuchah yuhna, Dios weemdíh oinit, ãt jīgah enep taga. Páñih jīgah en táut nuwmnít, Jesúh táini doonádih ã bohé jibat táutup jí. Páñihna, weemdíh ã teo wáacatjidih búdi wēinit, bita ã naáwát táutnit chah wā teona caá. Obohjeéhtih, wā wēpatjihjeh nihcan, Táini Espíritu ã teo wáacachah, Diosdih wā túi teo wuhna caá. ¹¹ Weém, queét bita ã naáwát táutnitbut, jwiít nihat páant Jesúh doonádih jwī bohénachah, yeébboó ñi jepahap jí.

Wannit i jwáub boo pud jūuwáwt

¹² Jesúh doonádih bohéná, ã jwáub boo pud jūuwátdihbut jwīpī bohéná caá. Obohjeéhtih, páant jwī bohénachah joinít, nihat yeéb Jesúsdih jepahnit yuhna, ¿Dépanihna “Jwī boo pud jūohcan niút”, biqúna ñi niíj jenah joí? ¹³ Obohjeéhtih, boo pud jūuwáwt ã wihsah nihna, Jesúsboó ãta boo pud

* **15:5** Mt 28.16-17; Mr 16.14; Lc 24.36; Jn 20.19 * **15:8** Hch 9.3-6

* **15:9** Hch 8.3

jūóhcan tagaá. **14** Jesúś ã boo pəd jāóhcah nihna, ãih doonádih jwī bohéát, caandíh ñi jepahatbut dedé pínah ãta nihcan tagaá. **15** Páant ã boo pəd jūóhcah nihna, Dioíh doonádih yee naóhnitjeh jwīta jum taga. “Dios Jesucristodih ãt booanap taga”, jwīpí niíj bohéna caá. Obohjeéhtih, boo pəd jūuwát ã wihcah nihna, Jesúsdih Dios ãta booacan tagaá. Caandíh ã booacah nihna, yee naóhnit jwīta jum tagaá. **16** Boo pəd jūuwát ã wihcah nihna, Jesúś ãta boo pəd jūóhcan tagaá. **17** Æ boo pəd jūóhcah nihna, caandíh ñi jepahachah yuhna, dedé pínah ãta nihcan tagaá. Yéejat jíib páantjeh yeebdíh ãta jum tagaá. **18** Páant ã boo pəd jūóhcah nihna, Jesúíhwā wənnit, iiguípna míicjeh Íta bej tagaá. **19** Pánihna, nin baácboó jum jwuhnit, Jesúsdih jwī jepahachah, ã teo wáacachah yuhna, jwī wənat tāttimah páantjeh bəudná, jwiítboó chah moh yéejnit jwīta jum taga.

20 Obohjeéhtih, Jesucristo yoobópdih ãt boo pəd jūuwáp tají. Caán caá jwíih boo pəd jūóhni. Caán boo pəd jūóh waóhni ã jumuchah, jwiít ãihwābut jwī boo pəd jāóhbipna caá. **21** Adán yéej chāj waóhna, ãt wən waáwáp tají. Obohjeéhtih, Jesucristoboó yéej chājcanni jumna, wənniji ãt boo pəd jūóh waáwáp tají. **22** Adán yéej chāj waóhni, ã wənuchah, jwiít nihatbut yéej chājnít, jwīpí wənna caá. Obohjeéhtih, Jesúdboó ã boo pəd jūóh waáwáchah, jwiít ãihwābut jwī boo pəd jāóhbipna caá.* **23** Nin pah ã jumna caá: Jesucristo ãt jwíih boo pəd jūuwáp tají. Tāttimah, caán ã jwāub dei jūuwáchah, jwiít ãihwābut jwī boo pəd jāóhbipna

* **15:22** Ro 5.12-18

caá. **24** Táttimah, nihat baácdih moón maáta ī wēpatdih, nihat nemépwā ī wēpatdihbüt yap yoh beedánit, nin pah Jesú斯 Diosdih ã niíj naóhbipna caá: “Dáa bueca, Paá, weemdíh ma chāyat túutatdih buu wā péana caá. Buu meemjéh caá wutni”, ã nijjbipna caá. **25** Páant ã nijját pínah jātih, Jesú斯 páantjeh maáh ã jum jwahat caá náahap, nihat Diosdih en jāihnitdih ã míic mao yap yohat pínah nijná.* **26** Páant ã yap yohochah, jwī jwúub wuncan niít. **27** Dios naawátdih naóh yapani David nin pah át niíj daacáp tají: “Dios nin pah ã nijjná caá: ‘Wā wuh Jesucristo nihatdih yap yohnit, maáh ã jumchah, nihat caandíh ë jepahipna caá. Obohjeéhtih, weémboó chah maáh jumna, wā wuhdih wā jepahcan niít’, Dios ã nijjná caá”, David át niíj daacáp tají.*

28 Jesucristo nihatdih yap yoh péanit, ã íipdih “Dáa, buu nihat meemdíh ë jepahna caá. Weembüt meemdíh jepahni caá”, Diosdih ã nijjbipna caá. Pánihna, Dios chah maáh ã jumbipna caá.

29 Biquína yeéb Jesúsdih jepah jwahcan, ñi oinit Jesúíhwā ë jumat peéh, ë mawachah ennít, nin pah ñi niíj jenah joyóp be: “Jesúíhwā jumna, boo pud jāóhnit, Dios pebhboó ë bejbipna caá”, niíj jenah joinít, queétih jwúub eníhna, túut nūamnít, ñit daabáát túutup wut be. Obohjeéhtih, boo pud jūuwát ë wihsah, páant ñita chājcan tagaá. **30** Jesúíh doonádih jwī naawát peéh, jwiitdihbüt ë mawat dée tobohna caá. Pánihna, “Wā boo pud jāóhcan niít”, niíj jenah joiná nihna, wāta naóh cádah tagaá. **31** Wā jéihna caá, yeó jáap jumat pah weemdih

* **15:25** Sal 110.1 * **15:27** Sal 8.6

ĩ mao yohat dée tobohna caá. Obohjeéhtih, wā naáwáchah joinít, yeéb ñi túut n̄uumátdih ennit, bûdí wā wēina caá. Pánih wēinit, ã tobohochah yuhna, wā naóh cádahcan niít. ³² Nin Éfeso tátchidih dawá jiowā pah íjnit, Jesúih doonádih wā naáwát jíib, weemdih ĩ mawíhip yuh jī. Pánihna, boo p̄ud jūwát ã wihcah, dedé pínah ãta nihcan tagaá. Jwī boo p̄ud jūóhcan, “Waícanjeh jwī w̄nat pínah jātih, jwiítdih wēi babh jeémátjeh caá náahap”,* ipsis nijját pah yoobópdih ãta jum taga. Obohjeéhtih jwī boo p̄ud jūóhbipna caá.

³³ Yee naóhnitdih ñi joyáh bojoó. “Yeejépwādih pej jumnit, biíc yoobó yeejép ñi jumbipna caá”, bita ĩ nijjátdih ñi tui náhninaá. ³⁴ Yeebdih jwāub tui jenah joinít, yéej chāj cádahat caá náahap. Biquína ñijeéh jumnit Diosdih tui jéihcan, jwiítdih ã boo p̄ud jūwát túutat pínahdihbüt jenah joicán, ĩ yéej chājna caá. Páant ĩ chājatdih yeebdih tíicat caá náahap.

Ded pah tāttimah jwīh bácah ã jum

³⁵ Biquína yeéb “Jwī jwāub boo p̄ud jūóhbipna caá”, jwī nijjátdih páantjeh beh joicán, nin pah ñi niíj uábh joimí nacaá. ¿Ded pah w̄nnit ĩ jwāub boo p̄ud jūóhbi? ¿Ded pah ūih bácah ã jumbi? ñi niíj uábh joimí nacaá. ³⁶ Pánih uábh joiná, ñi tui jenah joicán caá. Momnidih ñi jenah joyoó. Jwī momochah, ãih jih bóo chóo ã w̄nuchahjeh, diítmant bóo ãp̄i chíih jūóhna caá. Ñi w̄ncah, ãta chíih jūóhcan taga. ³⁷ Chíih jūóhniboó jwī momnidih biíc yoobó nihcan caá. Pánihat dée jwī jwāub boo p̄ud jūwáchah, jwīh bácahbüt mácah ã jumbipna caá. ³⁸ Nihat jwī momni chíih jūóhnit ded pah ã

* ^{15:32} Is 22.13

jumat pínahdih Diosboó ãt chājap taga. Biíhnajh jwī wid momochah, biíc pah jígojni míic ã chíih jūóhcan niít.

39 Páant ã jumat dée nihat bácahnabut biíc yoobó nihcan caá. Cääcwa, nñápwa, jwébehwā, queejwā nihat ñih bácah mácah ã jumna caá. **40** Nihat jeáboó jumni, baácboó jumni but biíc yoobó nihcan caá. Jeáboó jumni ã týyat mácah, baácboó jumni ã týyatbut mácah ã jumna caá. **41** Nihat jeáboó jumni but biíc yoobó ã yeh iigcán caá. Yeóboó mácah, widhboó mácah, caiwābut mácah ã yeh iigná caá. Caiwā miicjehbut mácah ã yeh iigná caá.

42 Pánihna, momni mácah ã chíih júuwát pah, jwī wñuchah, ī yohni bácah jwáub boo pud júohna, mácah ã jumbipna caá. Jwī wñuchah, jwíih bácah ã moópbipna caá. Obohjeéhtih, jwī boo pud júuwát túttimah, jwíih jáap bácah ã jwáub moópcan niít. **43** Jwī wñuchah, jwíih bácah ã tui jígohcan caá. Obohjeéhtih, jwī boo pud júuwáchah, tui ã jumbipna caá. Jwī wñuchah, jwíih bácah wépcanni caá. Obohjeéhtih, jwī boo pud júuwáchah, tui wépni ã jumbipna caá. **44** Nin baácboó jwī jum jwuhni bácah ã wñbipna caá. Obohjeéhtih, Dios pebbboó jumni pínah bácah ã jwáub boo pud júohbipna caá. Nin baácboó jwī jumat pínah bácahdih Dios ãt wñhüp wut jí. Pánih wñhna, biíh bácah ãjeéh jumat pínahdihbut ã wñhbipna caá.

45 Dios naáwátdih daácni nin pah ãt niíj daacáp tají: “Ã jwíih chajni newédih Dios ãih bácahdih caolih jéyanachah, ãt caolih wáyap wut jí. Caán

newé Adán ãt wãt jumap wut jíi, ãt niij daacáp tají.* Obohjeéhtih Jesucristo, Péeni Adán wãt jumnidih booanit, ãih bácahdih Dios mácah ãt chãjap wut jíi. Pánih caandih booanit, jwiítdihbut ã booabipna caá, ã pebhboó ãjeéh jwí jumat pínah nijiná. ⁴⁶ Nin baácboó jwí jumat pínah bácahdih Dios ãt jwíih chãjap tajíi. Táttimah, jeáboó ãjeéh jwí jumat pínah jáap bácahdihbut ã chãj wuhbipna caá. ⁴⁷ Dios Adándih baácjih ãt chãjap wut jíi. Obohjeéhtih, Jesucristoboodih jeámant ãt wah deyanap wut jíi. ⁴⁸ Jwiít nihat Adán jumena jumna, ãih bácah déedih jwí bíbohna caá. Jesucristoíhwá jumna, ãih jáap bácah déedih jwiítbut jwí bíbohbipna caá. ⁴⁹ Buu nin baácboó jum jwuhna, baácjih chãjni Adán pah jígohnit jwí jumna caá. Táttimah, jeáboó jumna, Jesús pah jígohnit jwí jumbipna caá. ⁵⁰ Wã uudwá panihnitá, páant wã naáwátdih jenah joinít, nindih ñi túi náhninaá: Nin baácboó jwí jum jwuhni bácah, yéejni jumna, Dios pebhboó yéejat wihcpnna ã jéih jumcan niít. Moópni pínah jumna, Dios pebhboó moopát wihcpnabut ã jéih jumcan niít.

⁵¹ Jätih Dios ã jéihya jwuhca naáhdih buu yeebdih wã naóhna caá. Nin wã naáwátdih ñi tái jenah joyoó: Jesucristo ã jwáub dei júuwát pínah jätih, nihat jwiít ãihwá jwí wuncan niít. Obohjeéhtih, jwí wanat táttimah, jwí wan jwuhcah, biic yoobó jwiít nihatdih ã túut nuumbípna caá. ⁵² Biic láa quíib pínah bojat pah jwí túut nuumát ã jumbipna caá. Péeni poojat nah ã yáanachah, jwiít nihat ãihwádih Dios ã túut nuumbípna caá. Æ yáanachahjeh, nihat ãihwá wanntiji jáap bácah jumnit i jwáub

* **15:45** Gn 2.7

boo pud jãóhbipna caá. ãihwã báadhnitdihbut ã túut nãumbípna caá.* ⁵³ Buu jmní bácah wanna, ã moópbipna caá. Obohjeeéhtih, jwiítdih ã túut nãumát táttimah, jwiih jáap bácah jwãub wancan, ã moópcan niit. ⁵⁴ Páant ã yapachah, Dios naáwátdih naóh yapani Isaías nin pah ã niíj daacátji biíc yoobó ã yapbipna caá: “Dios nihatdih ãt yap yohop tagaá. Páant ã yap yohochah, ãihwã i jwãub wancan niít”, ãt niíj daacáp tají.* ⁵⁵ Dios naáwátdih naóh yapani Oseas nin pah ã niíj daacátjidihbut biíc yoobó ã yapbipna caá: “i Wanat ã jwãub wi-hcan niít! Páinhna, buu jwí yéejat peéh wanatdih jwí úumcan caá”,* ã niíj daacátji pah jwiít ãihwã weninit, jwí niijbípna caá. ⁵⁶ Moisésji ã watatdih jéihna yuhna, jwiít nihat jwípí tái jepahcan caá. Páinh jepahcan, “Weém yéejni caá”, jwí niíj jéihna caá. Páant jwí jumatdih jéihnit, jwí wanat táttimah, dedé yéejat peéh chãjatdih úumna, wanatdihbut jwípí úumna caá. ⁵⁷ Obohjeeéhtih, Jesucristo wan wãhnit, ã jwãub boo pud jãwáchah, jwiít ãihwã iiguípna bejnit déeji jwãub boo pud jãóhnit, Diosjeéh jumat túut niijná, ã pebhboó jwí bejbipna caá. Páant jwí jumat pínahdih jéihna, Diosdih bádi weninit, “Táina caá”, jwípí niijná caá.

⁵⁸ Wã úudwã panihnitá, yeebdih bádi oinit, nin pah wã naóhna caá: Jesúsdih ñi jepah cádahca bojoó. Bitaboó yeebdih yeenit, mácah i bohénachah yuhna, joyáh bojnit, yoobópdih Jesúih doonádih ñi tái jenah joyoó. Páinh jenah joinít, “Diosdih jwí teo wãhat buudní pínah nihcan caá”, niíj jéihnit, ded

* ^{15:52} 1Ts 4.15-17

* ^{15:54} Is 25.8

* ^{15:55} Os 13.14

pah ã chājat túutatdih tái wēinit, ñi chājaá.

16

Ded pah dinerodih wāhat

¹ Buu biíh naáwátdih yeebdíh wā naóhbipna caá. Jerusalén tátchidih moón Jesúíhwādih teo wáacat pínah dinerodih ded pah ñi chājat pínahdih wā naóhbipna caá. Galacia baácdih moón Jesúíhwā míic wáacnitedih nin pah wā chājat túutat pah biíc yoobó ñi chājaá:^{*} ² Chooát yeó jáap jumat pah débóó dinero ñi wāhat pínahdih yeeb nihat ñi jwejepboó ñi ámohoó. Det ï tewat jíib bédí bíbohnit, bídí ï ámoho naáh. Det bainí bíbohnit, bainí ï ámoho naáh. Pánih ámohna, ñi pebhna wā jui'bínachah, queét moh yéejnitdih ñi wahni pínah dinerodih ñi bíbohbipna caá. ³ Wā jui'bíát pínah jātih, dinerodih ub bejnit pínah neonádihbüt ñi ñíwií. Páant ñi ñíwichah, jui'bíinit, Jerusaléndih moón Jesúíhwā queétdih ï tái jéihyat pínah niijná, wā daác wāhbipna caá. ⁴ Weemdíhbüt Dios ã wahachah, queét biícdih wā bejbipna caá. Obohjeéhtih, wā jéih jwuhcan caá.

Pablo ã jib bejat pínah

⁵ Nin pah wā jib bejat pínahdih wā niíj jenah joiná caá: “Ninmant bejnit, Macedonia baácdih jumni tátchinadih jib bej péanit, Corinto tátchidih moón Jesúíhwā pebhna wā jui'bíipna caá”, wā niíj jenah joiná caá.* ⁶ “Maatápdih ïjeéh chāo jwuhnit, mah noój ã yapat túttimah, biíh tátchina wā bejbipna caá. Pánih chāoníji wā yap bejat túut

* **16:1** Ro 15.25-26; 2Co 8-9 * **16:5** Hch 19.21

chājachah, weemdhíh ī jéih teo wáacbipna caá”, wā niij jenah joiná caá. ⁷ Pánihna, ñijeéh maatápdih jumihna, Macedonia baácdih wā jib bejat túttimah ñi pebhboó wā juiibipna caá. Butéh bejna, maátcanjeh wāta jéih jum tagaá. Dios ã náahachah, tái maatápdih ñijeéh wā chāo jwáhbipna caá.

⁸ Obohjeéhtih, butéh nin Éfeso táchiboo Pente-costés yeó jáapnadidh páantjeh wā jum jwáhbipna caá.* ⁹ Ninboó dawá wā bohéátdih íijnit, ñi bo-héát túutcah yuhna, Dios ã teo wáacatjih bádí wā bohénachah, dawá joiná caá ñ chājap. Pánihna, weemdhíh ñjeéh jumat caá náahap. Pánih jumni ji Pentecostés túttimah, ñi pebhna wā bejbipna caá.*

¹⁰ Timoteo ñi pebhna ã juiibínachah, ã náhni dahwacat pínah niijná, ñi tái teo wáacá. Jwí Maáhdih teo wáhni wā jumat pah, caanbút Jesúsdih teo wáhni caá. Páant ã jumchah, caandih ñi tái en dawaá.* ¹¹ Caandih yap yohcanjeh, yeéb nihatdih tái joyát caá náahap. Caandih tái wéinit, wā jumchah ã jwáub júuwát pínah niijná, ñi tái teo wáacá. Caán, biíh Jesúíhwā biícdih ñi jwáub juyát pínahdih wā bidna caá.

¹² Apolosdih “Bita Jesúíhwā biícdih Corinto táchidih moón Jesúíhwādih meembút enedih ma bejeé”, wā wép niijíp yah be. Obohjeéhtih, buu ã jéih bej jwáhcan caá. Táttimah, débólih ã bejihna, ã bejmi dée caá.

Pablo ã pée túyat túitat

¹³ Bita ñ yéejaat déedih yap yohat túut niijná, tái jenah joinít jumat caá náahap. Nemépwābut ñ

* **16:8** Lv 23.15-21; Dt 16.9-11

* **16:9** Hch 19.8-10

* **16:10**

yéejaat déedih úumcanjeh, yap yohat tāut nijjná, Jesúsdih ñi táí jenah joí cádahca bojoó. **14** Pánihna, oinit, bitadih táí chājat caá náahap.

15 Wā úudwā panihnitá, nihat Acaya baácdih moón Jesúsdih ï jepahat pínah jātih, Estéfanawā ï jepahatjidih ñi jéihna caá. Queét Jesúíhwādih bádí ïpí teo wáacna caá.* **16** Pánih teo wáacnit jumna, ï naáwáchah, ñi táí jepahaá. Bita queét panihnit maáta, bita Jesúsdih teo wāhnitdihbut táí jepahat caá náahap.

17 Yeéb Corintodih moondíh bádí bidna wā chājap be. Pánihna, ñi wahnit Estéfanas, Fortunato, Acaicojih ninna ï juyáchah, bádí wā weñep be. **18** Yeéb biícdih jumna, yeebdíh ït weñanap tagaá. Biíc yoobó ninna jainít, weemdíhbut ï weñanap be. Pánih teo wáacnitudih “Ñi táí chājap be”, yeebdíh nijját caá náahap.

19 Asia baácdih moón Jesúíhwā míic wáacnit yeebdíh ï túyat tāutna caá. Aquila, Priscilajih ïih muáboó míic wáacnit Jesúíhwābut bádí ï túyat tāutna caá. “Jwī Maáh Jesúsjéeh ï táí jumnaá”, nijjnít, ï túyat tāutna caá.* **20** Nihat nin Éfeso tātchidih moón Jesúíhwābut yeebdíh ï túyat tāutna caá. Yeebbút Jesú ã oyatjih ñi táí míic uúbá.

21 Buu nin péenibtidih weemjéh wā daácna caá. Weembút yeebdíh bádí wā túyat tāutna caá.

22 Ded jwī Maáhdih táí oicannidih Dios ã peéh chāja naáh. Jwī Maáh Jesú waícanjeh ã jwáub dei jūuwú naáh.

* **16:15** 1Co 1.16 * **16:19** Hch 18.2

23 Jwī Maáh Jesús yeebdíh bádí oinit, ã teo wáaca naáh. **24** Jesucristo ã oyatjíh biícdih moon páh yeéb nihatdih bádí wā̄ oina caá.

Páant bóojeh tigaá wā̄ naáwát.

Pablo

Dios ã jáap naáwát tólih New Testament in Cacua

copyright © 2008 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Cacua

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Copyright Information

© 2008, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Cacua

© 2008, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-08-06

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source files
dated 29 Jan 2022
34c9543b-57a6-5290-ab7b-4fa15529a7e2